هەرێمی کوردستانی عێراق
ئەنجومەنی نیشتمانیی
کوردستان - عێراق

ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان - عێراق

پرۆتۆکۆڵەکان

37

سالّی/ 2006 – بەرگی سی و حەوت

چاپی یەکەم/ سالّی 2007

پێڕیست

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی دەستپێك خولی دووەمی هەڵبژاردن – یەك شەممە 2006/9/3 ل5

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (1) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2006/9/4 ل25

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (2) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2006/9/5 ل49

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (3) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2006/9/6 ل99

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (4) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2006/9/11 ل147

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (5) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2006/9/13 ل161

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (6) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2006/9/20 ل229

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (7) خولی دووەمی هەڵبژاردن – یەك شەممە 2006/9/24 ل282

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (8) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2006/9/25 ل354

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (9) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2006/9/27 ل400

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (10) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2006/10/2 ل420

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (11) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2006/10/3 ل471

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (12) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2006/10/9 ل529

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (13) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2006/10/11 ل532

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ژمارەی بڕیار:

رۆژی بڕیار:

پرۆژەی بڕیار

ماددەی یەکەم:

رۆژنامەنووسان و ئەوانەی لەبواری گەیاندن کاردەکەن بەدەر دەبن لە باریٚك کە لە حوکمەکانی هەردوو ماددەی 433 و 434 لەیاسای سزاکان ژمارە (111) لە ساڵی 1969ی هەموارکراودا هاتووە.

ماددەی دووەم:

کاربەهیچ دەقێك ناکرێت کە پێچەوانەی حوکمەکانی ئەم بڕیارە بێت.

ماددەی سێیەم:

پێویستە لەسەر ئەنجومەنی وەزیران حوکمەکانی ئەم بڕیارە جێبەجێ بکات.

ماددەی چوارەم:

ئەم بڕیارە لە رۆژی بڵاوکردنەوەی لەرۆژنامەی وەقایعی کوردستان کاری پێ دەکرێت.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

مشروع قرار

رقم الاصدار:

تاريخ الاصدار:

بناءاً على ماشرعه المجلس الوطني لكوردستان العراق بجلسته المرقمة ( ) والمنعقدة بتاريخ / / 2006 واستناداً الى حكم الفقرة (1) من المادة (56) من القانون رقم (1) لسنة 1992 المعدل وللصلاحية المخولة لنا بموجب الفقرة (3) من المادة الثانية من القانون رقم (10) لسنة 1997 قررنا اصدار القرار الاتي:

المادة الاولى: يستثنى الصحفيون والاعلاميون من ظرف التشديد الوارد في احكام المادتين 433 و 434 من قانون العقوبات رقم (111) لسنة 1969 المعدل

المادة الثانية:

لايعمل باي نص يتعارض واحكام هذا القرار.

المادة الثالثة:

على مجلس الوزراء تنفيذ احكام هذا القرار.

المادة الرابعة:

ينفذ هذا القرار اعتباراً من تاريخ نشره في جريدة وقائع كوردستان

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەو پرۆژەیە لە حکومەتەوە هاتووە, باشە لیژنەی یاسایی و لیژنەی پەیوەندییەکان و کاروباری رۆشنبیری, ئەو پرۆژەیە دیراسەت بکەن و لە رۆژی کە موناقەشە دەکرێت حازری بکەن, بڕگەی دوو خوێندنەوەی یەکەمی پرۆژەی یاسای پێشنیاز کراوی یەکێتی پەرلەمانتارانی کوردستان, فەرموو.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەناوی خوای بەخشندەو میهرەبان

بەناوی گەلەوە

ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان ـ عیراق

ژمارەی بڕیار:

رۆژی بڕیار:

پشت بە حوکمەکانی بڕگە (1)ی ماددەی (56) لە یاسای ژمارە (1)ی سالی 1992ی هەموار کراوو, لەسەر داوای ژمارەی یاسایی لە ئەندامانی ئەنجومەن, ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان ـ عیراق, لە دانیشتنی رۆژی (/ /2006)یدا, ئەم یاسایەی خوارەوەی دانا:

یاسای ژمارە ( )ی سالی /2006

یاسای یەکێتیی پەرلەمانتارانی کوردستان

بەشی یەکەم

دامەزراندن و ئامانجەکان

ماددەی یەکەم: بەپێی ئەم یاسایە, یەکێتییەکی سەربەخۆ, بۆ پەرلەمانتاران دادەمەزرێ, ناو دەنرێ یەکێتیی پەرلەمانتارانی کوردستان و, بارەگەکەی لە هەولێری پایتەختدا دەبێت و, بۆشیی هەیە, لق لە پارێزگاکانی هەرێمدا بکاتەوە.

ماددەی دووەم: ئەم یەکێتییە, کەسایەتیی مەعنەوی و سەربەخۆیی دارایی و ئیداریی خۆی هەیە.

ماددەی سێیەم: یەکێتییەکە, دروشمێکی دەبێ, لە ئالای کوردستان و تەرازوویەك لە بانەوەی پێك دێت, کە تەرازووەکە هێمای عەدالەت و سەروەریی یاسا دەنوێنێ و, لە ژێرەوەی دەنووسرێ (یەکێتیی پەرلەمانتارانی کوردستان).

ماددەی چوارەم: ئامانجەکانی ئەم یەکێتییە ئەمانەن:

1ـ کۆشش دەکا, ئەزموونی یاساکاری و رۆشنبیری و زانستیی ئەندامانی یەکێتییەکە, لە خزمەتی پەرلەمان و حکومەتی هەرێمی کوردستاندا دابنێ.

2ـ لە ئامادەکردنی لێکۆڵکاری و دیراساتی پێوەندیکاری پەرلەمانی دا هاوپشك دەبێ.

3ـ به هەموو شێوازێکی ئاشتەوایی و دیموکراتی, بۆ پشتگیری و داکۆکی لە مافە رەواکانی گەلی کوردستان, کۆشش دەکا.

4ـ کار, بۆ چەسپاندنی فیدرالییەت دەکا.

5ـ کۆشش بۆ پتەوکردنی پێوەندیی نێوان پەرلەمانی کوردستانی عیراق و, ئەو پەرلەمانتارانەدا دەکات کە گەلی کوردی پارچەکانی دیکەی کوردستان دەنوێنن.

6ـ بۆ بنیادنانی هاوکارییەکی توندوتۆڵ لە نێوان ئەندامانی پەرلەمانی کوردستانی عیراق و پەرلەمانتارە کوردستانیەکانی ئەنجومەنی نوێنەرانی عیراقدا, کۆشش دەکا.

بەشی دووەم

ئەندامێتی

ماددەی پێنجەم:

یەکەم: مەرجی ئەندامێتی لەم یەکێتییەدا ئەوەیەکە:

1ـ هاوواڵتیی هەرێمی کوردستان بێت.

2ـ ئەندامی کار, یان لە خولێ لە خولەکانی ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان ـ عیراقدا دوای رابوونەکەی ساڵی (1991).

3ـ ئەندامی کار بێ لە ئەنجومەنی نوێنەرانی عیراقدا, یان لە کۆمەڵەی نیشتمانیی عێراقدا ئەندام بوو بێ، دووای ڕووخانی ڕژێمی لەناوچوو ساڵی 2003 ئەوانەی نوێنەرایەتی گەلی کوردستان دەکەن.

دووەم: ئەندامی یەکێتی, ئەندامییەتی خۆی لەم بارانەی خوارەوەدا لە دەست دەدات:

1ـ ئەگەر دەست لە ئەندامێتیی خۆی هەڵبگرێ و, دەستەی ئیداری لێی قبوولێ کرد بێ.

2ـ بە تاوانێکی (جەریمەیەکی) شەرەفنەنگێن حوکم بدرێ.

3ـ ئەگەر لە کارێکی پێچەوانەی ئامانجەکانی یەکێتییەکەوە گلابێ و, لە سەرئەوە, بە بڕیاری دەستەی گشتی, لە ئەندامێتیی یەکێتییەکە دەرکرا بێ.

سێیەم: ئەو پەرلەمانتارانەی کوردی پارچەکانی دیکەی کوردستان دەنوێنن, دەبنە ئەندامی فەخریی یەکێتییەکە.

چوارەم: ئابوونەی ساڵانەی بەشداربوونی ئەندام(150000) سەدو پەنجا هەزار دیناری عیراقیە.

بەشی سێیەم

دەستەی گشتی

ماددەی شەشەم: دەستەی گشتی لە هەموو ئەو ئەندامانە پێك دێ کە ئیلتیزاماتی خۆیان بەجێ گەیاندووە.

ماددەی حەوتەم: دەستەی گشتی, سالآنە, بۆ هەلبژاردنی دەستەی ئیداریی یەکێتی کۆدەبێتەوەو, بە دەنگدانی نهێنی و راستەوخۆو, بەزۆرینەی ئامادە بووان, حەوت ئەندامی ئەسلّی و دوو ئەندامی یەدەگ بۆ دەستەکە هەلدەبژێرێ.

ماددەی هەشتەم: دەستەی گشتی, لە یەکێ لەم بارانەی خوارەوەدا, کۆبوونەوەیەکی نائاسایی سازدەدا:

1. **بە بڕیاری دەستەی ئیداری.**
2. **کە (سێیەکی) ئەندامانی دەستەی گشتی, داواکارییەك بدەنە دەستەی ئیداری.**
3. **بابەتی کۆبوونەوەکە دیار دەکرێ و, ناشێ لە بەرنامە دیار کراوەکەی بترازێ.**
4. **بە ئامادەبوونی زۆرینەی ئەندامەکانی دەستەی گشتی (نیصابی) یاسایی دێتەجێ.**

ماددەی نۆیەم: ئەرکەکانی دەستەی گشتی:

1. **گفتوگۆ کردن لەسەر ئیش وکاری دەستەی ئیداری.**
2. **ئیقرار کردنی بوجەی سالآنەی یەکێتییەکە, کە دەستەی ئیداری دایدەنێ.**
3. **سەیری کاروباری یەکێتییەکە دەکاو, ئەو پێشنیازانەش ئیقرار دەکا, کە لە بارەی هەموار کردنی یاسایەکەوە پێشکەش کراوە.**

ماددەی دەیەم:

یەکەم: دەستەی ئیداری, لە یەکەم کۆبوونەوەی خۆیدا کە لە ماوەی هەفتەیەکی دوای هەلبژاردنەکەیدا, سازی دەدا, سەرۆکێك و جێگری سەرۆك و بەرپرسێکی دارایی لە نێو ئەندامانی خۆیدا هەلدەبژێرێ.

دووەم: ماوەی ئەندامێتی لە دەستەی ئیداریدا, یەك ساڵە.

ماددەی یازدە:

یەکەم: کۆبوونەوەکانی دەستەی ئیداری مانگانەیی. لەسەر داوای سەرۆکیش, بۆ کاتی پێویست, بۆی هەیە زیاد لە کۆبوونەوەیەکیش ساز بدات.

دووەم: دەستەی ئیداری لەسەر داوای زۆرینەی ئەندامەکانی , کۆبوونەوەیەکی نائاسایی سازدەدات.

سێیەم:(نصابی) یاسایی, بە ئامادە بوونی زۆرینەی ئەندامەکانی دەستەی ئیداری دێتەجێ و, بڕیارەکانیش بە زۆرینەی دەنگەکان, دەدرێن. کاتێکیش دەنگەکان یەکسان ببن, ئەوە, لەوبارەدا, بۆ ئەو لایەنەیان دەبێ کەسەرۆك دەنگی دەداتێ.

ماددەی دوازدە:

ئەگەر هات و, زۆربەی پۆستەکانی دەستەی ئیداری, بە هەر هۆیەك دەبێ, ببێ چۆڵ بوو, ئەوە, لەو بارەدا دەستەی ئیداری, دەستەی گشتی بانگهێشت دەکا بۆ کۆبوونەوە.

ماددەی سیازدە:

ئەگەر ئەندامی دەستەی ئیداری, لە سێ کۆبوونەوەی بانەوبان یەکدا, بەبێ پاساوێکی رەوا, ئامادە نەبێ, ئەوە, بە دەست لە کار هەلگرتوو لەقەلەم دەدرێ.

ماددەی چواردە:

دەستەی ئیداری ئەم ئیش و کارانە دەکات:

یەکەم: بوجەی سالانەو, حساب و حسابکاریی کۆتایی و, پێشنیازگەلی پێویست بۆ فراژووکردنی (تطویر) یەکێتییەکە, ئامادە دەکاو, هەواڵەی دەستەی گشتییانی دەکا بۆ ئیقرارکردنیان.

دووەم: داواکاریگەلی ئینتیساب بۆ یەکێتی قبولّ دەکا, یان دەیانداتە دواوە. هەر کەسێکییش داواکەی قبولّ نەکرا بێ, بۆی هەیە, لە ماوەی(30) رۆژ لە رۆژی دەرچوونی بڕیاری قبولّنەکردنەکەوەی, لە دادگای پێداچوونەوەی هەرێمی کوردستان تانە لە بڕیارەکە بدات. بڕیاری ئەم دادگایەش کە دوای ئەو تانەلێدانە دەردەچێ, بڕیارێکی بنبڕە.

سێیەم: کارمەندان بۆ یەکێتییەکە دادەمەزرێنێ و, مووچەکانیان دیاردەکاو دەست لە کار هەلگرتنیان قبولّ دەکاو, لە کاریان دەخاو سزاشیان دەدات.

چوارەم: بڕیار گەل و راسپاردەکانی دەستەی گشتی دەخاتەکار.

پێنجەم: لیژنەکان پێك دەهێنێ و, ناویان لێ دەنێ و, ئەرکوفرمانیان دیار دەکاو, کۆتایی بە ئیشەکانیان دێنێ.

شەشەم: سەیری مەسەلەی هاوپشکی لە کۆنگرەو سمینارە محەللی و نێودەوڵەتییەکاندا دەکاو, ژمارەی هاوپشکانیش, دوای وەرگرتنی رەزامەندیی ئاسایی, دیار دەکات.

حەوتەم: پارێزگاری لە ئەموالی یەکێتییەکە دەکاو, وەدەستیان دێنێ و, لە دارایی بەردەست, خەرجی پێویست ئیقرار دەکاو, بە بڕیاری دەستەی ئیداریی نەبێ, ناشێ دەستکاریی ئەموالی یەکێتییەکە بکرێ.

هەشتەم: راپۆرتی سالانە, لەبارەی بزاڤی یەکێتی و ئیش و کاری یەکێتییەوە ئامادە دەکات.

بەشی چوارەم

کاروباری ئیداری

ماددەی پازدە:

یەکەم: سەرۆکی یەکێتییەکە, ئەم ئەرکوفرمانانەی خوارەوە, مومارەسە دەکا:

1. **سەرۆکایەتیی کۆبوونەوەکانی دەستەی ئیداری دەکاو, ئەگەر خۆیشی لەوێ نەبێ, جێگرەکەی نوێنەرایەتیی دەکا.**
2. **خۆی, یان کەسێکی دی رادەسپێرێ, نوێنەرایەتیی یەکێتییەکە لە بەردەمی دادوەری و لایەنەکانی دیکەدا بکات.**
3. **مومارەسەی هەموو ئەو سەلاحییاتانە دەکا, کە دەستەی گشتی پێی داوە.**
4. **موستەنەدی پارەدان و (صکوك)و رەشنووسی دانیشتنەکان و نامەونامەکارییەکانی یەکێتییەکە واژوو دەکات.**
5. **سەرۆکایەتیی کۆبوونەوەکانی دەستەی گشتی دەکا.**

دووەم: بەرپرسی دارایی, ئەرکوفرمانی دارایی یەکێتییەکە, لە ئەستۆ دەگرێ و, سەرپەرشتیی تۆمار راگرتن (مسك السجلات) دەکاو, لەگەڵ سەرۆکی یەکێتییەکەشدا, (صکوك) و سەنەدەکان واژوو دەکات.

بەشی پێنجەم

دارایی یەکێتییەکە

ماددەی شازدە:

دارایی یەکێتییەکە لەمانەی خوارەوە پێك دێت:

1. ئابوونەی سالأنەی ئەندامەکان.
2. بەخششەکانی پەرلەمانی کوردستانی عیراق و حکومەتی هەرێمی کورستان.
3. خەلأت و پیتاك (الهبه والتبرعات).
4. قازانجی چاپەمەنییەکانی یەکێتییەکە.

بەشی شەشەم

تۆمارەکانی یەکێتییەکە

ماددەی حەڤدە:

پێویستە لەسەر یەکێتییەکە, ئەم تۆمارانەی خوارەوە رابگرێ:

1. تۆماری ئەندامەکان: ناوی ئەندامەکان و, هەر شتێکی پێوەندیی پێیانەوە هەبێ, تێیدا تۆمار دەکرێن.
2. تۆماری بڕیارەکان: بڕیارەکانی دەستەی گشتی و بڕیارەکانی دەستەی ئیداریی تێدا تۆمار دەکرێن و, لەلایەن دەستەی ئیدارییەوە واژوو دەکرێ.
3. تۆماری حساب و حسابکاری: داهات و سەرف و خەرجی تێدا تۆمار دەکرێن و, مەرجیشە لەلایەن نووسەری عەدلەوە تەسدیق کرابن.
4. تۆماری پیتاڵ و مەوجودات: هەموو ئەموالی گواستەنی و ناگواستنەنی و خەسڵەت و نرخەکانیانی تێدا تۆمار دەکرێن.
5. تۆماری هاتن و دەرچوونی نامەونامەکاری: ژمارە و رۆژو جێگاو لایەنی ئەو نووسراوانەی تێدا تۆمار دەکرێن کە لێوەی دەردەچن و بۆی دەنێردرێن.

ماددەی هەژدە: هەموو نامەو نامەکارییەکان و تۆمارەکانی یەکێتییەکە بە مۆری تایبەت مۆردەکرێن و, تۆمارو بەڵگەنامەکانیش بە بۆکسفایل لە یەکێتییە کەدا دەپارێزرێن و بەپێی یاسایش پشکنینیان لە سەر دەبێ.

بەشی حەوتەم

حوکمە کۆتاییە گشتییەکان

ماددەی نۆزدە:

یەکەم: لە حاڵەتی لە خۆوە هەڵوەشانی یەکێتییەکەدا, بە دەقێك وەسفی ماف و ئیلتیزاماتی دیار دەکرێن. ئەگەر بەزۆرداری هەڵوەشێنرایەوە, ئەوە, لەو بارەدا, ئەموالی یەکێتییەکە, دەچێتە سەر ئەموالی نزیکترین یەکێتی, ئامانجەکانی لەگەڵیدا هاوشێوە بن.

دووەم: لەو حاڵەتانەدا کە دەقێکیان لەم یاسایەدا, لەسەر نەهاتبێ, ئەوە, حوکمەکانی یاسای کارپێکراوی کۆمەڵەکانی بەسەردا دەسەپێ.

ماددەی بیستەم:

یەکێتییەکە, بۆی هەیە چاپکراوێکی خولاوخول دەربکا.

ماددەی بیست و یەك:

دەستەی گشتی بۆی هەیە پێڕەو و ڕێنماییە پێویستەکان دەربکات بۆ ئاسان جێبەجێ کردنی حوکمەکانی ئەم یاسایە.

ماددەی بیست و دوو:

هەر دەقی لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایەدا نەگونجێ, ناخرێتەکار.

ماددەی بیست و سێ:

پێویستە لەسەر ئەنجومەنی وەزیران و, لایەنگەلی پێوەندیدار, حوکمەکانی ئەم یاسایە بخەنەکار.

ماددەی بیست و چوار:

ئەم یاسایە لە رۆژی دەرچوونیەوە دەخرێتە کارو, لە رۆژنامەی فەرمیی (وەقایعی کوردستان)دا بلاّو دەکرێتەوە.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەم پرۆژەیە لەلایەن ژمارەی یاسایی ئەندامانی پەرلەمان پێشکەشی سەرۆکایەتی پەرلەمان کراوە, بۆیە نەمانتوانی بیخوێنینەوە, ئینشائەڵڵا لەکاتی خوێندنەوەی پرۆژەکە دەیخوێنینەوە, زۆر سوپاس, ئەگەر ئیجازەمان بدەنێ بە عەرەبی پرۆژەکە بخوێنینەوە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

جارێ با رەئیی سەرۆکایەتی بخوێندرێتەوە, دەکرا یەکەم جار بە عەرەبی بخوێندرێتەوە, کوردیەکەی نەخوێنینەوە, تاوەکو ئەگەر پرۆژەکە بە کوردی بهاتبایە, بە کوردی دەمانخوێندەوە و عەرەبیەکەمان تەئجیل دەکرد, بەڵام خۆی بە عەرەبی هاتووە, نەوەك خیلاف هەبێت لە نەصەکە, فەرموو بیخوێنەوە.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بسم الله الرحمن الرحیم

باسم الشعب

المجلس الوطني لكوردستان ـ العراق

رقم القرار:

تاريخ القرار:

استناداً إلى أحكام الفقرة(1) في المادة(56) من القانون رقم(1) لسنة 1992 المعدل وبناءً على ما عرضه العدد القانوني من أعضاء المجلس قرر المجلس الوطني لكوردستان ـ العراق بجلسته المنعقدة بتاريخ / / تشريع القانون الآتي:

قانون رقم( )لسنة 2006

قانون اتحاد پرلمانيى كوردستان

الفصل الأول

التأسيس والأهداف

المادة : الأولى:

يؤسس بموجب هذا القانون اتحاد مستقل للبرلمانيين يسمى باتحاد برلمانيي كوردستان ويكون مقره في العاصمة اربيل وله ان يفتح فروعا له في محافظات الاقليم.

المادة : الثانية:

يتمتع الاتحاد بالشخصية المعنوية والاستقلال المالي والاداري.

المادة : الثالثة:

يكون للاتحاد شعار يتكون من علم كوردستان يعلوه ميزان يرمز الى العدالة وسيادة القانون ويكتب تحته باللغة الكوردية (يةكيةتي ثةرلةمانتاراني كوردستان).

المادة : الرابعة:

يهدف الاتحاد الى ما يلي:

1ـ العمل على وضع الخبرات التي يمتلكها أعضاء الاتحاد في المجالات التشريعية والثقافية والعلمية في خدمة برلمان وحكومة اقليم كوردستان.

2ـ الإسهام في إعداد البحوث والدراسات ذات الصلة بالعمل البرلماني.

3ـ العمل بكافة الوسائل السلمية والديمقراطية من اجل مساندة والدفاع عن الحقوق المشروعة لشعب كوردستان.

4ـ العمل على ترسيخ الفدرالية.

5ـ العمل على توطيد العلاقة بين برلمان كوردستان العراق والبرلمانيين الذين يمثلون الشعب الكوردي في باقي أجزاء كوردستان.

6ـ العمل لبناء تعاون وثيق بين أعضاء برلمان كوردستان العراق والبرلمانيين الكوردستانيين في مجلس النواب العراقي.

الفصل الثاني

العضوية

المادة الخامسة:

أولاً: يشترط لعضوية الاتحاد أن يكون:

1. **من مواطني اقليم كوردستان.**
2. **عضو عمل أو يعمل في احدى دورات المجلس الوطني لكوردستان ـ العراق بعد إنتفاضة سنة** 1991.
3. **عضواً في مجلس النواب العراقي أو كان عضواً في الجمعية الوطنية العراقية بعد سقوط النظام البائد عام** (2003) **الذي يمثلون شعب كوردستان.**

ثانياً: يفقد عضو الاتحاد عضويته في الحالات التالية:

1. **إذا قدم الاستقالة عن عضويته في الاتحاد وتم قبوله من قبل الهيئة الادارية.**
2. **اذا حكم عليه بجريمة مخلة بالشرف.**
3. **إذا فصل من عضوية الاتحاد بقرار من الهيئة العامة لارتكابه أعمالاً تنافي أهداف الاتحاد.**

ثالثاً:ـ يكون البرلمانيون الذين يمثلون الكورد في باقي اجزاء كوردستان و لهم مواقف قومية مشرفة اعضاء فخريون في الاتحاد.

رابعاً:ـ يكون بدل الاشتراك السنوي للعضو(150000) **مائة وخمسين الف دينار عراقي.**

الفصل الثالث

الهيئة العامة

المادة السادسة:

تتكون الهيئة العامة من كافة الاعضاء الذين أوفوا بالتزاماتهم.

المادة السابعة:

تجتمع الهيئة العامة سنوياً لانتخاب الهيئة الإدارية للاتحاد بالاقتراع السري المباشر بأغلبية الحاضرين من سبعة أعضاء أصليين وعضوين احتياط.

المادة الثامنة:

تجتمع الهيئة العامة اجتماعاً استثنائياً في احدى الحالات الاتية:

1. **بقرار من الهيئة الادارية.**
2. **بطلب يقدم الى الهيئة الادارية من قبل** 1/3 **اعضاء الهيئة العامة.**
3. **يحدد الموضوع المطلوب الاجتماع من أجله ولا يجوز الخروج عن المنهاج المحدد له.**
4. **يعتبر النصاب حاصلاً بحضور أكثرية اعضاء الهيئة العامة.**

المادة التاسعة:

واجبات الهيئة العامة:

1ـ مناقشة اعمال الهيئة الادارية.

2ـ إقرار الميزانية السنوية للاتحاد المعدة من قبل الهيئة الإدارية.

3ـ النظر في شؤون الاتحاد وإقرار المقترحات المقدمة إليها بشأن تعديل القانون.

المادة العاشرة:

اولاً: تنتخب الهيئة الإدارية في اول اجتماع لها خلال اسبوع من تاريخ انتخابها رئيساً ونائباً للرئيس ومسؤولاً مالياً من بين أعضائها.

ثانياً: مدة العضوية في الهيئة الإدارية سنة واحدة.

المادة الحادية عشرة:

اولاً: تكون إجتماعات الهيئة الادارية شهرية, ولها أن تعقد أكثر من اجتماع عند الاقتضاء بدعوة من الرئيس.

ثانياً: تعقد الهيئة الادارية اجتماعاً استثنائياً بطلب من أكثرية أعضائها.

ثالثاً: يكتمل النصاب القانوني بحضور اكثرية اعضاء الهيئة الادارية وتتخذ القرارات باغلبية الاصوات وعند التساوي يرجح الجانب الذي صوت فيه الرئيس.

المادة الثانية عشرة:

تدعو الهيئة الادارية الهيئة العامة للاجتماع اذا شغرت اكثر مناصب الهيئة الادارية لاي سبب كان.

المادة الثالثة عشرة:

اذا تغيب عضو الهيئة الادارية ثلاثة اجتماعات متتالية دون عذر مشروع يعتبر مستقيلاً.

المادة الرابعة عشرة:

تقوم الهيئة الادارية بما يلي:

اولاً: إعداد الميزانية السنوية والحسابات الختامية والمقترحات اللازمة لتطوير الاتحاد الى الهيئة العامة لإقرارها.

ثانياً: قبول طلبات الانتساب الى الاتحاد او رفضها ولمن رفض طلبه الطعن في قرار الرفض لدى محكمة تمييز اقليم كوردستان خلال مدة ثلاثين يوماً من تاريخ صدوره ويكون قرار محكمة التمييز إثر الطعن باتاً.

ثالثاً: تعين العاملين في الاتحاد وتحديد اجورهم وقبول استقالاتهم والاستغناء عنهم ومعاقبتهم.

رابعاً: تنفيذ قرارات وتوصيات الهيئة العامة.

خامساً: تشكيل اللجان وتسميتها وتحديد مهامها وانهاء اعمالها.

سادساً: النظر فيما يخص المشاركة في المؤتمرات والندوات المحلية والدولية وتحديد المشاركين بعد اخذ الموافقات الاصولية.

سابعاً: الحفاظ على اموال الاتحاد واستحصالها واقرار صرف النفقات ضمن الموجودات ولا يجوز التصرف باموال الاتحاد الا بقرار من الهيئة الادارية.

ثامناً: اعداد التقرير السنوي عن نشاط الاتحاد واعماله.

الفصل الرابع

الامور الادارية

المادة الخامسة عشرة:

اولاً: يمارس رئيس الاتحاد المهام الاتية:

1. **يرأس اجتماعات الهيئة الادارية وفي حالة غيابه ينوب عنه نائب الرئيس.**
2. **يمثل الاتحاد او من يخوله امام القضاء والجهات الاخرى.**
3. **يمارس جميع الصلاحيات المخولة له من قبل الهيئة العامة.**
4. **يوقع على مستندات الصرف والصكوك ومحاضر الجلسات ومراسلات الاتحاد.**
5. **يرأس اجتماعات الهيئة العامة.**

ثانياً: يتولى المسؤول المالي المهام المالية للاتحاد ويشرف على مسك السجلات ويوقع مع رئيس الاتحاد الصكوك ومستندات الصرف.

الفصل الخامس

مالية الاتحاد

المادة السادسة عشرة:

تتكون مالية الاتحاد م

1. **الاشتراك السنوي للاعضاء.**
2. **منح برلمان كوردستان ـ العراق وحكومة اقليم كوردستان و مجلس النواب العراقي.**
3. **الهبات والتبرعات.**
4. **ريع المطبوعات التي يصدرها الاتحاد.**

الفصل السادس

سجلات الاتحاد

المادة السابعة عشرة:

على الاتحاد مسك السجلات التالية:

1. **سجل الأعضاء: تدون فيه اسماء الاعضاء وكل ما يتعلق بالعضو.**
2. **سجل القرارات: تدون فيه قرارات الهيئة العامة والهيئة الادارية ويوقع عليه من قبل الهيئة الادارية.**
3. **سجل الحسابات: تدون فيه الايرادات والمصروفات على ان يكون مصدقاً من الكاتب العدل.**
4. **سجل الاثاث والموجودات: يدون فيه جميع الاموال المنقولة وغير المنقولة واوصافها واثمانها.**
5. **سجل المراسلات الصادرة والواردة تدون فيها ارقام وتواريخ ومواضع الكتب والجهات الصادرة منها والواردة اليها.**

المادة الثامنة عشرة:

هەرێمی کوردستان - عێراق
ئەنجومەنی نیشتمانیی
کوردستان - عێراق

پرۆتۆکۆڵەکان

38

سالّی/ 2006 – بەرگی سی و هەشت

چاپی یەکەم/ سالّی 2007

پێڕیست

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (14) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2006/10/16 ل5

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (15) خولی دووەمی هەڵبژاردن – پێنج شەممە 2006/10/19 ل67

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (16) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2006/10/30 ل71

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (17) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2006/11/1 ل131

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (18) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2006/11/6 ل203

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (19) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2006/11/8 ل261

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (20) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2006/11/14 ل315

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (21) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2006/11/27 ل369

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (22) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2006/11/29 ل421

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (1)ی نائاسایی خولی دووەمی هەڵبژاردن – یەك شەممە 2006/12/17 ل441

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (23) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2006/12/19 ل501

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (2)ی نائاسایی خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2006/12/26 ل549

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (24) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2006/12/27 577

بێت, سوپاسمان کردن بۆ ئەو هەنگاوە ئیجابیانەی کە ناوبەتی و بۆ هەڵوێستەکانی کە هەیەتی, باسی مەسائیلی تریشمان کرد, ئیتر ئەوەی لای من ئەوەندە بوو ئەوەی تریش خۆتان ئاگادار بوون, ئێستا دێینەوە سەر بەرنامەی کاری خۆمان کە خاڵی یەکەم بریتی بوو لە خستنەڕوو وگفتوگۆکردنی پڕۆژەی یاسای وەزارەتی ئاوەدانکردنەوە, وەزیری ئاوەدان کردنەوە ئامادە نییە کە ئەویش بەشێوەیەکی تاریئی کاك نێچیرڤان داوای کرد بچێتە بەغدا و پرۆژەکەش بەبێ ئامادەبوونی ئەو تەواو ناکرێت, لەبەر ئەوەی قەناعەتمان وایە دەبێتە موناقەشە کردن و نابێ بڕیار لەسەر بدەین بەبێ رەزامەندی وەزیر, بە رەزامەندی ئەو دەبێت, جەنابی وەزیر داوای دوو جێگری کردبوو و دوو وەکیل وەزیری کردبوو, بەخۆشی لە پرۆژەکە یەك هاتووە لەگەڵ لیژنەی یاسا دانیشتووە و تویەتی موافەقەتی ئەنجومەنی وەزیرانم وەرگرتووە دەبێت دوو بێت, دەبێ ئێمە گوێ لەو بگرین و بزانین حجەتەکەی چییە و سەبەبەکەی چییە, بەبێ ئامادەبوونی ئەو ناتوانین هیچ بکەین, هەندێ تەشکیلات لە وەزارەت هەیە, بۆیە خاڵی یەکەم دوادەخەین بۆ جەلسەیەکی تر کە خۆی ئامادە بێت, ئەو دواخستنە لەبەر رۆشنایی ئەوە دەبێت ئێوەش موافەقەت بکەن, کێ لەگەڵ ئەو دواخستنەیە با دەستی بڵند بکات؟ کێ لەگەڵ نییە؟ بەتێکڕایی دەنگ دواخرا.

خاڵی دووەم خستنەڕوو وگفتوگۆ کردن لەسەر پرۆژەی راگرتنی بڕیاری 368 ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕشی هەڵوەشاوە, فەرموو لیژنەی یاسایی, کاك محمد نوقتەی نیزامت هەیە فەرموو.

بەڕێز محمد فرج احمد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە بەرەسمی پێمان رانەگەیشتووە بۆ ئەم کۆبوونەوەیە, راپۆرتمان ئامادە نەکردووە, بۆیە داوا دەکەم ئەو خاڵەش دوابخرێت, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بۆ درەنگە کاك محمد ئەوە شەش حەوت رۆژە پێمان گۆتینە, لێرە باسمان کرد و خوێندرایەوە و تەحویلمان کرد بۆ لیژنەکان, هەموو ئەندامان ئاگادارن, کاك عونی ئێوە رەئیتان چییە.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە مانعمان نییە کە دوابخرێت, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەجومەن:

ئێستا موقتەرەح هەیە لە سەرۆکی لیژنەی مافی مرۆڤ, دەڵێ راپۆرتەکەیان ئامادە نەکردووە, دووش دەکرێت ئەندامانی لیژنەی مافی مرۆڤ لە موداخەلات هەمان رەئیی بڵێنەوە, لەگەڵ ئەوەشدائەو موقتەرەحەی لیژنەی مافی مرۆڤ دەخەمە دەنگدان, کێ لەگەڵ ئەو موقتەرەحەی مافی مرۆڤە کە دەڵێ دوابخرێ دەستی

بڵند بکات؟ سوپاس, کێ لەگەڵ ئەوەیە کە بەردەوام بین لەسەر موناقەشەی ئەو پرۆژەیە دەستی بڵند بکات؟ 34 بە 38 کەواتە دوادەخرێ.

خاڵی سێیەم: خستنەڕوو وگفتوگۆ کردنی پرۆژەی یەکێتی پەرلەمانتارانی کوردستان, پێش ئەوەی دەست بەگفتوگۆ بکەین, تەبعەن زۆر ئەندامانی پەرلەمان هەیە سەفەر دەکەن چ ئەوانەی پەرلەمان دەیانێرن و چ ئەوانەی لەگەڵ حکومەت دەڕۆن, حەقە کە دێنەوە راپۆرتێك بۆ سەرۆکایەتی ئامادە بکەن و ئاگادارمان بکەنەوە لە ئەنجامی سەفەرەکەیان, بۆیە ئێمە بە پێویستمان زانی لە دانیشتنەکان بیخەینە بەرنامەی کارەوە, بۆ ئەوەی راپۆرتەکە بخوێنینەوە, و تێبگەین ئەو سەردانە چ سوودێکی هەبووە وچیان کردووە و ئاشنایی پەیدا دەبێت, بۆیە هەموو ئەندامان مولزمن بە نووسینی ئەم راپۆرتە تکایە, فەرموو کاك عونی.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە کۆبوونەوەی لیژنەی یاسا لە 2006/9/13, پاش ئەوەی ڕەوانەی لیژنەی یاسایی کرا, لیژنەی یاسایی دیراسەتی پرۆژەکەی کرد, تەنها ماددەیەکی ئیزافە کرد لەسەر پرۆژەکە, لە ژێر ژمارەی ماددە (21) تەسەلسولەکانی ماددەکانی پرۆژەکە گۆڕا, بە پێی ئەو ئیزافەیە لە بڕگەی (2) لە ماددە (5) (مجلس نوابی عێراقی) لادرا, لەبەر ئەوەی لە بڕگە (3) هاتووە, فەقەرەیەك ئیزافە کرا, یان بڵێین جملەیەك لەسەر ئەوەی بڕگەی (3) لەماددە (5)ی پرۆژەکە کە دەڵێ (یکون البرلمانیون الذین یمثلون الکورد من باقي اجزاء کوردستان اعضاء فخریون في الاتحاد) ئیزافەکە ئەوەیە (الذین لهم مواقف مشرفة) وئێستاش رەئیی لیژنەی یاسای بە زمانی کوردی لەلایەن بەڕێز کریم بحری دەخوێندرێتەوە.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ڕاپۆرتی لیژنەی یاسایی

لیژنەکەمان لە پرۆژەی یاسای یەکێتی پەرلەمانتارانی کوردستانی کە بۆی ڕەوانە کرابوو کۆڵییەوە, دوای خوێندنەوەی یەکەم لەڕێکەوتی 2006/9/13 و گفتوگۆ و دانوستاندن, لیژنەکە بە کۆی بیروڕاکان ڕاپۆرت و راسپێرییەکانی پێشکەش کرد و بەم شێوەیەی خوارەوە:

یەکەم: لیژنەی یاسایی پرۆژەی ئەو یاسایەی لەلایەن ژمارەی یاسایی لە ئەندامانی ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستانی پێشکەش کرا, پەسند دەکات سەبارەت بە دامەزراندنی یەکێتیەکی سەربەخۆ بۆ پەرلەمانتاران, چونکە ئەو یەکێتیەی کە نیاز وایە بە پێی یاسا دابمەزرێ, ئامانجی ئەوەیە کاربکات بۆ دانانی پسپۆرایەتی ئەندامەکانی لە مەیدانەکانی یاسادانان و زانستی لە خزمەتی پەرلەمان و حکومەتی هەرێمی کوردستان و هاوکاریکردن لە ئامادەکردنی توێژینەوەو لێکۆڵینەوەکانی پەیوەست بەکاری پەرلەمان, دوای زیاد کردنی ماددەیەکی دیکە تایبەت بە دەرکردنی دەستەی گشتی یەکێتیەکە سیستەم ورێنمایی پێویست بۆ ئاسانکردنی جێبەجێ کردنی حوکمەکانی یاسا.

دووەم: هەروەها لیژنە پێشنیاز دەکات هۆیەکانی دەرکردنی پرۆژەی یاساکە دابڕێژرێت, کە داڕشتنی کۆتایی پرۆژەی یاساکە بەم شێوەیە دەبێت کە لەم راپۆرتەدا پێشکەش کراوە, تکا دەکەین بفەرموون بۆ خوێندنەوەی پرۆژەکە و ڕای لیژنەی یاسایی دەربارەیەوە, بۆ ئەنجومەن بۆ گفتوگۆ کردن و دەربڕینی رای گونجاو سەبارەت بە پرۆژەکە. لەگەڵ ڕێزمان.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس, فەرموو قانونەکە بخوێنەوە, بڕگە بڕگە رەئیی لیژنەی قانونی لەسەر بدرێ.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێستا قانونەکە دەخوێنمەوە, لە ماددە یەکەوە دەست پێدەکەین.

المادة الاولى:

يؤسس بموجب هذا القانون اتحاد مستقل للبرلمانيين يسمى باتحاد برلمانيي كوردستان ويكون مقره في العاصمة اربيل وله ان يفتح فروعاً لة في محافظات الاقليم.

رەئیی لیژنەی قانونی دەقی ماددەکە تەئیید دەکات, واتە ماددەکە وەکو خۆی ماوەتەوە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

یانی لەسەر ماددە (1) هیچتان نییە, کەس قسەی هەیە لەسەر ئەو ماددەیەی خوێندیەوە فەرموو کاك دیلمان.

بەڕێز محمد احمد صالح (دیلمان ئامێدی):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لەیاسای دادپەروەرانی کوردستان تووشی ئیشکالێك بووین, ئێمە لە ئەندامیەتی و لەسەر تەئسیسەکەی بەرەئیی من ئەگەر وای لێبکەین (یسمى باتحاد البرلماني الكوردستاني) پاش ئەوە (يضم البرلمانيين والمتقاعدين في برلمان كوردستان و مجلس نواب العراق)دووەم و ماددەی پێنج دوو فەقەرە هەیە وەکو ئەندامەتی کە نابێ شروتی ئەندامەتی هەبێت, چونکە خۆی هەموو ئەندامانی پەرلەمانی کوردستان (متقاعد) بن یان نا ئەوە هەر ئەندامن, ئەگەر ئەوە بچێتە ئەوێ دوو فەقەرەی ماددەی پێنجەم لەوێ بکەوێ, سوپاس.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی پێنج باسی شروتی عەزویەت دەکات, یەك لەوانە کە تەسبیت کراوە, (ان يكون من مواطني كوردستان او ان يعمل في المجلس الوطني بعد الانتفاضة 1991 او عمل في الجميعة الوطنية) ئێمە

گۆڕانکاریمان لێ کرد (مجلس النواب) ئەوە پێ ی ناوێ ئەو تەئسیسە عیلاقەی بە شروتی عەزویەت نییە, سوپاس.

بەڕێز رشاد احمد ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

کە دەڵێ (له ان يفتح فروع في محافظات الاقليم) بە خۆی ئیتیحاد دەکاتە یەکە, فروعەکان جەمعیەیە سەر بەو ئیتیحادەیە, نەك فەرعی ئیتیحاد لە موحافەزات بکرێتەوە, جەمعیات دەکرێتەوە سەر بەو موحافەزەیە, پێم خۆشە ئەوەی بەنەزەر ئیعتیبار وەربگرن. سوپاس.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە ماددە (1) تەئسیسی ئیتیحادە لە بۆ کۆی ئەندامانی پەرلەمانی کوردستان, مەقەرە رەئیسیەکەی لە هەولێرە, بۆی هەیە لق بکاتەوە لە هەر شارێکی کوردستان, واتە عیلاقەی بە جەمعیە نییە, ئەگەر جەمعیە بێت واتە چەند جەمعیەیەك دەبێت, ئەمە ئینجا وەکو ئەصڵەکەیە, فەرعەکانیش لە موحافەزەکانی کوردستان, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کێ دەیەوێ قسە بکات لەسەر ئەوە؟ فەرموو.

بەڕێز پەخشان عبدالله زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من بەس پرسیارێکم هەبوو, یاسای ژمارە (18) و یاسای ژمارە (15) کە لەپەرلەمانەوە دەرچووە, ئەویش سەبارەت بە رێکخراوەکانی کۆمەڵگەی مەدەنی, ئەمەش لام وایە شتێکە بۆ شارستانی کۆمەڵگەی مەدەنی, یاسای دادوەری لە پەرلەمان دەرچووە, ئەم یاسایەیان بە یاسایەکی تایبەت دەرچوو, ئیتر وردە وردە وەکو یاسایەکانی تر, پرسیارەکەم ئەوەیە, ئەمە ناچێتە چوارچێوەی ئەو دوو یاسایە, هەر دەبێ یاسایەکی تایبەتی بۆ دەرچێت, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

دادوەری شتێکە, ئەمەش شتێکی ترە, ئەوان ئەندامی پەرلەمانن چ کۆن و چ تازە.

بەڕێز پەخشان عبدالله زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

عەفوەن, قەصدم ئەوەیە بۆ چەند جەمعیەیەك لەمەودوا كە دروست دەبێت, یاسایەكی تایبەتی لە پەرلەمان بۆ دەرچێت, یانی ئێستا ئەمە جەمعیەیەكە, ئیتیحادێكە, شتێكە مونەزەمەیەكی مەدەنییە, قانون هەیە بۆ مونەزەماتی مەدەنی, دوو قانونیشە یەكێك نییە, ئینجا ئەڵێم هەموو مونەزەمەیەك لەپەرلەمانەوە قانونێكی خاصی بۆ دەربچێت, سوئالەكەی من ئەوەیە, سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

نەخێر, عەفو, هەموو جەمعیەیەك پێویست بەقانون ناكات, جەمعیات و ئیتیحادات, پێویست بە قانون ناكات, بەتایبەتی ئەوانەی كە ئەو مەشاكیلانەیان هەیە وەكو باسمان كرد, حوكام هەمان حوجەت بۆ حوكام هەیە, بۆ ئەوەش هەیە, بۆ ئەوەی نییە ئەندامی لە ئیتیحادی پەرلەمانی, عالەمیە, مەنتیقەی شەرقی ئەوسەتە, ئیسلامیە, ئەگەر بە قانون دەتوانین داوا بكەین لەوێ ببنە ئەندام وەكو ئیتیحادی حوكام, فەرموو.

بەڕێز عادل محمد امین:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

من یەك پێشنیارم هەیە لەجیاتی (عاصمة اربیل) ببێتە (عاصمة الاقلیم), لەبەر ئەوەی ئەگەر لە داهاتوودا هەر شارێكی تر ببێتە پایتەختی هەرێم, ئیتر پێویست بەوە ناكات جارێكی تر بێتەوە سەری, لەبەر ئەوەی ئەوە بە قانون دەرچووە دەبێت بە قانون بێتەوە پەرلەمان و زیاتر گۆڕانكاری تێدا بكرێت, سوپاس.

بەڕێز طارق محمد سعید جامباز:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئیتیحادی پەرلەمانی دەوری هەیە لە عالەم, بەڵكو هەژدە ساڵە دروست بووە, 131 ئەندامی هەیە و پێویستە ئێمە قانونێكمان هەبێت.

بەڕێز ئاڕێز عبدالله احمد:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

من تەئییدی قسەكەی پەخشان خان دەكەم, لەو مەسەلەیە, بەرەئیی من پێویست ناكات, قانونێك هەیە لە پەرلەمان رێگەی داوە هەر جەمعیەیەك و هەر مونەزەمەیەك و كۆمەڵگەیەك دامەزرێ, مەسەلە ئاوا بێت ئەگەر ئەو قانونە نەبێت لە یەكێتی پەرلەمانی وەرناگیرێت, بڕوا ناكەم هیچ رێگر بێت بەرامبەر ئەوە, ئەویش هەر بە قانون و رێ و شوێنیشی ئیجازە وەرگرتنی بۆ دانرا, ئێمە نموونەیەكیشمان هەیە, سەندیكای رۆژنامەنووسانی كوردستان بەبێ ئەوەی قانونی بۆ دەربچێت ئێستا ئەندامە لە یەكێتی سەندیكای رۆژنامەنووسانی جیهان, بەرەئیی من وەكو باسی دەكەن دواتر وای لێ دێت بۆ هەر كۆمەڵگەیەك و هەر رێكخراوێك بەیاسایەك بێتەوە, ئێمە هەموو ئیش و كارەكانمان دەبێتە بەس ئەوەی یاسای رێكخراو و كۆمەڵگەی مەدەنی دەربكەین, بەرەئیی خۆم دیسان دووبارە دەكەمەوە پشتیوانی لە پەخشان خان دەكەم,

زیادە, چونکە یاسایە و چارەسەری تێدایە, ئەو ماندووبوونەی ئێستای ناوێ و باری خۆشمان قورس دەکەین لەبەرامبەر زۆر رێکخراوەیەکی تر لە حزبدا, چونکە هەمان داوا دەکەن, چونکە زۆر شکلێکی رەسمی دەداتێ نەك شکلێکی کۆمەلگەی مەدەنی, سوپاس.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لەو پرۆژەیە وای بەباش دەزانین کە ئیتیحادێکی تایبەتمەند بە پەرلەمانتارانی کوردستان, بۆ ئەوەی بتوانێ وەکو بەڕێزان ئیشارەتیان پێدا کە ببێتە ئەندام بەیاسایەکی تایبەت کە عیلاقەی بە جەمعیە نییە, کە جەمعیە هەر چۆن بێ تەمسیلی شەریحەیەکی زۆر دەکات, بەڵام پەرلەمانتاران ژمارەیان کەمە لە کوردستان و لە عێراق و ئەوانەی کە نوێنەری کوردستانن لە ئەنجومەنی نوێنەرانی عێراق, واباشە یاسایەکی تایبەت دەربچێ بۆیان, عیلاقەی بە جەمعیات هەیە جەمعیە وەکو وتمان تەمسیلی خەڵکانی زۆر دەکات, بەڵام هەر کو بێت ئەندامانی پەرلەمان ژمارەیان کەمە, تایبەتمەندی خۆیان هەیە, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڵام من رووونکردنەوەیەك دەدەم, ئێمە چەند قانونێکمان دەرهێناوە بۆ جەمعیات و بۆ سەندیکاکانی تر, ئەمە بۆ خۆمانە هەیئەتێکە, جەمعیەکە خۆمان دەبینە ئەندام تێدا, و پاڵپشتی هەموو پەرلەمانتارێکی داهاتوو دەبێت, رێکی ئیش وکارەکانی خۆمان دەدەین, دەبینە مشاوری ئەم پەرلەمانە لە کۆنفراساندا بەشداری دەکەین, سەندیکایەکی گرنگی کۆمەلگەیەکی مەدەنی دەبێت, لەبەر ئەوە من بەباشی دەزانم قانونێکی هەبێت, ئەگەر رایەکەتان مەنتیقی بێت, بەڵام هەبوونی قانونەکە پێم وایە زەرەری نییە, بەعەکسەوە قوەتێکە بۆ ئەو جەمعیەی کە دروست دەبێت, دواییش بۆ خۆمانە, ئەندامانی پێشوو داوایان کردووە, بەڵام ئێمەش دەبینە ئەندام تێدا, دوا رۆژیش هەر پەرلەمانێك بێت محتاجی ئەو جەمعیەیە دەبێت, رەئیان وەربگیرێت لە پرۆژەکان بێن رەئی خۆیان بدەن, تەجروبەی خۆیان بەکاربێنن بۆ ئەوەی دەوڵەمەندی بکەن, لەبەر ئەوە من پێم باشە ئەگەر رەئیەکەتان سەحب بکەنەوە باشە, ئەگەر نا مەجبورم بیخەمە دەنگدان.

بەڕێز پەخشان عبدالله زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

مەبەست ئەوە نییە نەبێت, رەئیەکە ئەوە نییە کە ئەو جەمعیەیە نەبێت, رەئیەکە ئەوەیە من تەصور دەکەم قانونی ژمارە (18) کە عیلاقەی بەو مونەزەماتانەوە هەیە کە ئەنجامیان زۆرە, قانونی رەقم (15) عیلاقەی بەو یاسایانەوە هەیە کە بەس هەیئەیەکی ئیداری هەیە و ئەندامی نییە, من تەصور دەکەم وردە وردە ئەم دوو قانونە ئیتر دەوری نامێنێ, مەبەستەکە ئەوەیە, ئەگینا ئەوە نییە کە ئەو جەمعیەیە نەمێنێ, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێمە بەدەیان ئەگەر نەڵێم بەسەدان جەمعیات و سەندیکا و ئەوانەمان هەیە, ئەو دوو قانونە هەموویان دەگرێتەوە, بەڵام هەندێك سەندیکا یاخود هەندێك جەمعیە دێنە پێشەوە تایبەتمەندی هەیە, وەکو ئەوەی خۆمان کە ئێستا موناقەشەی دەکەین, وەکو ئەوەی حوکام کە موناقەشەمان کرد, بۆیە بەرەغمی ئەوەی یەك لەو دوو قانونە دەیانگرێتەوە, قانونێکی تایبەتی خۆیان بێت قوەتێکە و دەعمی زیاترە, لەبەر ئەوە هاتووە, موناقەشەی ئەوە تەواو بوو, پێم وایە بەردەوام بین لەسەر ئەوە باشە ئەگەر خیلافی ئەوەتان نییە, کاك هیوا ئەمرۆش موعارەزەی, فەرموو.

بەڕێز هیوا صابر احمد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕاستی من رێزم هەیە بۆ رایەکانی جەنابتان, ئێستا بەگوێرەی یاسای دامەزراوەکانی کومەڵگەی مەدەنی, جەمعیە ئەوە نییە کە قاعیدەیەکی فراوانی دەوێت, 10 نەفەر 15 نەفەر دەتوانێ جەمعیەکە پێك بێنن, لەبەر ئەوە تەئکید لەسەر ئەوە دەکەمەوە نەچینە ناو ئەو تەفاصیلەوە, با پەرلەمان موصادەقەی لەسەر بکەین, دوایی کە خۆمان دەبین بە ئەندام تێدا و پەیڕەو و پرۆگرام بۆ خۆمان دادەنێین, بۆیە ئەم مەوزوعەم ئەمجارە دووبارە کردەوە, ئەوەی کە کە 10 سالّ دەخوێنێ لەم بارەیەوە, ئەمە شتێکە دەربارەی پەرلەمان پێچەوانەی هەموویەتی, یانی چی ئەم جەمعیە تایبەتە و ئەوی تر تایبەت نییە, یانی کۆمەڵگەی مەدەنی ئەبێت سەربەخۆ بێت, نابێت لەلایەن پەرلەمانەوە یاخود لەلایەن حکومەتەوە دابمەزرێت, لەبەر ئەوە دەبێت تاوتوێەکی زیاتر بکەین پێش ئەوەی تەصویتی بۆ بکرێت, کە ئایا بیکەین یان نەیکەین, سوپاس.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕاستی ئەوەی ئاشکرایە چەندین سەندیکا و جەمعیات هەیە کە بەهەمان شێوە بەقانون رێکخراوە, وەکو سەندیکای پارێزەرانی کوردستان, یەکێتی مامۆستایان, پزیشکان و هەروەها دادوەران کە بەو ئاخیرەی دەرچوو, نازانم چ رێگرە لەسەر ئەوەی کە ئێمە یەکێتیەك بۆ پەرلەمانتارانی کوردستان رێك بخەین بە یاسا, کە ئاشکرایە یاساش قوەتی قانونی هەیە و یاسا بالاترە لە نیزام, ئەو نیزامەی کە هەیە کە دەبێت یەکێتی پەرلەمانتارانی کوردستان ببێت بە ئەندام لە یەکێتی پەرلەمانتارانی جیهان, دەبێت بە یاسا بکرێت, بۆیە ئەوە بە ئەسبابی موجەبەیە لە موبەریراتی ئەوەیە کە بە پێی یاسا ئەو سەندیکایە و ئەو یەکێتیە رێك بخرێت, ئێمە وەکو لیژنەی یاسایی داکۆکی لەو بۆچوونە دەکەین, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەو پرۆژەیەی کە بۆ ئێمە هاتووە, ژمارەیەکی قانونی لە ئەندامان ئیمزایان کردووە, ئەوە زیاتر پرۆژەیەکە لەلایەن ئەندامانی خۆتانەوە, دووەمین ئەوە حوریەتی خۆتانە, بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا کە

موناقەشە کراوە من دەیخەمە دەنگدان, کێ رەتی دەکاتەوە, تەواو موناقەشە, پەخشان خان, ئەوەی تۆ پرسیار بوو, بەڵام مواخەلەکانی تر تەبعێکی تری وەرگرت, دژی ئەوەی کە ئەو قانونە دەربچێت لێرە, ئینجا کێ لەگەڵ ئەوەیە ئەو قانونە رەت بکەینەوە دەستی بڵند بکات؟ یانی دەرنەیەت ئەو قانونە, ئەو مەشروعە رەفز بکرێت لەلایەن ژمارەی قانونی, کێ لەگەڵ ئەوەیە ئەو پرۆژەیە رەفز بکرێت, دەستی بڵند بکات؟ ئەی ئەم قسانە چی بوو کردتان کاك هیوا و کاك ئاریز؟ تەواو کاکە بەردەوام بین, ماددەی یەك بخوێنەوە بۆ ئەوەی دەنگی لەسەر بدەین.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

ماددەی یەکەم: بەپێی ئەم یاسایە, یەکێتییەکی سەربەخۆ, بۆ پەرلەمانتاران دادەمەزرێ, ناو دەنرێ یەکێتیی پەرلەمانتارانی کوردستان و, بارەگەکەی لە هەولێری پایتەخت دەبێت و, بۆیشی هەیە لق لە پارێزگاکانی هەرێمدا بکاتەوە.

بەڕێز محمد صالح اسماعیل:

المادة الاولى: يؤسس بموجب هذا القانون اتحاد مستقل للبرلمانيين يسمى باتحاد برلماني كوردستان ويكون مقره في العاصمة اربيل وله ان يفتح فروعاً له في محافظات الاقليم.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کێ لەگەڵ ئەو ماددەیە دەستی بڵند بکات؟ سوپاس, کێ لەگەڵدا نییە؟ بە کۆی دەنگ وەرگیرا, فەرموو.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

المادة الثانية: يتمتع الاتحاد بالشخصية المعنوية والاستقلال المالي والاداري.

لیژنەی یاسایی پشتگیری پرۆژەکە دەکات, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

باوەڕ ناکەم کەسێك هەبێت لەسەر ئەمە تێبینی هەبێت, شتێکی رۆتینیە, دەیخەمە دەنگدانەوە, کێ لەگەڵ ئەو ماددەیە دەستی بڵند بکات؟ سوپاس, کێ لەگەڵ نییە؟ بە کۆی دەنگ وەرگیرا, ماددەی سێیەم.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

المادة الثالثة: يكون للاتحاد شعار يتكون من علم كوردستان يعلوه ميزان يرمز الى العدالة وسيادة القانون ويكتب تحته باللغة الكوردية (یەکێتی پەرلەمانتارانی کوردستان).

لیژنەی یاسایی دەقی ماددەکە تەئیید دەکات, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کێ قسەی هەیە لەسەر ئەوە؟ چوار کەس قسەیان هەیە, د.شکریە, کاك غفور, گوڵناز خان, کاك حاتم, فەرموو دکتۆرە شوکریە.

بەڕێز د. شکریە رسول ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنیسبەت ماددەی سێیەمەوە کە دەڵێ دروشمێك بێت لە ئاڵای کوردستان و تەرازوویەك لە بانەوەی بێت, من لەگەڵ ئاڵای کوردستانم, بەڵام ئەو تەرازوویە لەگەل وەزارەتی داد, یاخود لەگەڵ یەکێتی دادپەروەراندا هەردووکی یەك مانا ئەگەیەنێت, ئێمە ئەمڕۆ زەمان زەمانی رموزە, یاخود هێمایە, ئێستا وێنەی پەرلەمان کە چۆن لە سەتەلایتی کوردستاندا یاخود هی کورساتدا کە وێنەی پەرلەمان دادەنرێت, ئەمەی پێشەوە, هەروەها لە خوارەوەش کە بەڕێزتان قسە دەکەن ئەو چاوپێکەوتنە هەبێت, هەر ئەو وێنەیە و ئاڵای کوردستانی لەسەر بێت, سوپاس.

بەڕێز غفور طاهر سعید مخموری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من لەگەڵ ئەوەم کە وەکو دکتۆرە شوکریە وتی کە جێی وایە, و تەئییدی پێشنیارەکەی دەکەم, لەجیاتی میزانەکە دەکرێت ئێمە شتێکی ترمان هەبێت, هەرچەندە ئێمە لە کوردستان دروشمێکمان نییە پابەند بێت بە کوردستان یاخود بە حکومەتی هەرێمی کوردستان, هەندێ شت هەیە بەڵام بەپێی یاسا رێك نەخراوە لە پەرلەمانی کوردستان, ئێمە دەکرێت دروشمێکمان هەبێت ئەوە بکرێتە رەمز و لەسەر ئەوێش دابنرێت, ئەوە خاڵێك, خاڵی دووەمم کە بەزمانی کوردی بنووسرێ یەکیەتی, یەکیەتی نییە, یەکێتی راستترە (یەکێتی پەرلەمانتارانی کوردستان) لەبەر ئەوەی ئەوە دەبێتە یاسا, دەبێ بەگوێرەی یاسا چ نووسراوە ئەو بنووسرێ لەسەر ئاڵاکە, ئەو یەکیەتیە بکرێتە یەکێتی, سوپاس.

بەڕێز گوڵناز عزیز قادر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سوپاس, من هەمان رای دکتۆرە شوکریەم هەیە, سوپاس.

بەڕێز حاتم محمد جان حسن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

منیش هەمان رەئییم هەبوو, کە ئەو میزانە بگۆڕدرێت, سوپاس.

بەڕێز فرست احمد عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەرەئیی من ئەو ماددەیە ئیلغا بکرێت, چونکە عەدای شعاری هەرێم و عەلەمی هەرێم و شتەکانی تر هی سەندیکا و جەمعیات نابێت بە قانون بێت, ئەمە هەیئەی عام و جەمعیات بۆ خۆیان شعارێك دابنێت, ئینشائەللا هەموو سالێکیش بیگۆڕێت, بەڵام ئەگەر هاتوو داخلی قانون بوو دەبێ بە قانون بکرێت, ئەوە قاعیدەیەکی عامە لە قانون عەدای شیعار و عەلەمی ولات هیچ شتێکی تر بە قانون نابێت, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لیژنەی قانونی لەسەر ئەو رایەی کاك فرسەت هیچ تێبینییەکی هەیە؟ فەرموو.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هیچ مانعمان نییە, وەکو لیژنەی یاسایی, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئیقتراحی کاك فرست دەخەمە دەنگەوە, لەبەر ئەوەی لیژنەی قانونی تەئییدی دەکات, کە ئەم شیعارە پێویست ناکات بە قانون بێت, خۆیان بۆ خۆیان شیعار دادەنێن هیچ پێویست بە قانون ناکات, شیعارەکەش لەوانەیە ساڵێکی تر بیگۆڕێت, هەر کۆنفراسێك بکات دەتوانێ بڕیار بدات شیعارەکە بگۆڕێت, قسەکەی کاك فرست زۆر راستە, فەرموو.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەجیاتی ئەوەی بگوترێت دروشمی یەکێتیەکە بە رێنمایی بێت, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئینجا کە وتمان هەر سەندیکایەك و هەر جەمعیەتێك حەقی خۆیەتی شیعاری هەبێت, خۆی قەرار دەدات, کە وتمان پێویست بە قەرار ناکات دروشمەکە دەتوانێ بگۆڕێت, لەبەر ئەوە من ئەو پێشنیارەی کاك فرست دەخەمە دەنگەوە, زۆر راستە کە ئەو ماددەیە ئیلغا بکرێت, کێ لەگەڵ ئەوەیە کە ئیلغا بکرێت, دەستی بڵند بکات؟ کێ لەگەڵ نییە؟ بەکۆی دەنگ ئیلغا کرا, ماددەی چوارەم.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

ماددەی چوارەم: ئامانجەکانی ئەم یەکێتییە ئەمانەن:

1-**کۆشش دەکا, ئەزموونی یاساکاری ورۆشنبیری و زانستیی ئەندامانی یەکێتییەکە, لە خزمەتی پەرلەمان و حکومەتی هەرێمی کوردستان دا دابنێ.**

2-**لە ئامادەکردنی لێکۆڵکاری و دیراساتی پێوەندییەکاری پەرلەمانی دا هاوپشك دەبێ.**

3-**بەهەموو شێوازێکی ئاشتەوایی و دیموکراتی, بۆ پشتگیری و داکۆکی لە مافە ڕەواکانی گەلی کوردستان, کۆشش دەکا.**

4-**کار بۆ چەسپاندنی فیدراڵییەت دەکا.**

5-**کۆشش بۆ پتەوکردنی پێوەندیی نێوان پەرلەمانی کوردستانی عێراق و, ئەو پەرلەمانتارانەدا دەکات کە گەلی کوردی پارچەکانی دیکەی کوردستان دەنوێنن.**

6-**بۆ بنیادنانی هاوکارییەکی تۆندوتۆڵ لەنێوان ئەندامانی پەرلەمانی کوردستانی عێراق و پەرلەمانتارە کوردستانییەکانی ئەنجومەنی نوێنەرانی عێراقدا, کۆشش دەکا.**

بەڕێز محمد صالح اسماعیل:

المادة الرابعة: يهدف الاتحاد الى ما يلي:

1-العمل على وضع الخبرات التي يمتلكها اعضاء الاتحاد في المجالات التشريعية والثقافية والعلمية في خدمة برلمان وحكومة اقليم كوردستان.

2-الاسهام في اعداد البحوث والدراسات ذات الصلة بالعمل البرلماني.

3-العمل بكافة الوسائل السلمية والديمقراطية من اجل مساندة والدفاع عن الحقوق المشروعة لشعب كوردستان.

4-العمل على ترسيخ الفدالية.

5-العمل على توطيد العلاقة بين برلمان كوردستان العراق والبرلمانيين الذين يمثلون الشعب الكوردي في باقي اجزاء كوردستان.

6-العمل لبناء تعاون وثيق بين اعضاء برلمان كوردستان العراق والبرلمانيين الكوردستانيين في مجلس النواب العراقي.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کێ قسەی هەیە لەسەر ئەو ماددەیە؟ با ناوەکان بنووسین, گوڵناز خان فەرموو.

بەڕێز گوڵناز عزیز قادر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە ماددەی چواردا و خاڵی چوارەم زۆر بە زیادی دەزانم, چەسپاندنی فیدرالی یانی چی, فیدراڵی شتێکە کۆتایی پێ هاتووە, و لە خاڵی پێنجدا هیچ روونی تێدا نییە, ئەگەر بکرێت بە شێوازێکی تر دابڕێژرێتەوە, کە تێکۆشانی بەزەمان لەگەڵ پەرلەمانتارە دیموکراسیخوازەکان یان کارا کردنی پەرلەمان نکوڵی لەگەڵ دەسەڵاتدا ئەکرێت, بەڵام ئەوە هیچی تێدا دیار نییە, بەڵام خاڵی چوار هەر زۆر بەزیاد دەزانم, سوپاس.

بەڕێز محمد احمد صالح (دیلمان):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەتەصوری من لەو ماددەیە تێکەڵیەك هەیە لە بەینی ئەم رێکخراوە و لەبەینی پەرلەمان خۆی, ماددەی شەش بەم شێوەیە دەبێ بێتە گۆڕین یان بڵێین (العمل على التعاون بين اعضاء إتحاد البرلمان الكوردستاني واتحاد برلمان) ئەگەر هەبێت (اتحاد مماثلة) یانیش ئەوە خۆی ئوتوماتیکیەن بووە, چونکە ئەو ئیتیحادە کۆبوونەوەی هەیە, بارەگای هەیە, کۆنفراسات هەیە, خۆی تەعاون و عیلاقە لەبەینیان دروست دەبێت, ماددەی پێنجەمیش بە هەمان شێوە دێتە رێکخستن, چونکە ئەوە ئیشی لیژنەی عیلاقات و پەرلەمان خۆی رێکخراوێك نییە لەگەڵ پەرلەمان بیکات, ماددەی یەکەم و سێیەم کە دەڵێ (العمل على) لێرە تۆزێك مەتاتیەتێك هەیە, باشترە (العمل على) حەزف بکەین, ماددەیەکی تر ئیزافە بکەین ئەو رێکخراوە چ پێشکەش دەکات بۆ پەرلەمانتارەکان کە دەبنە ئەندامی ئەو رێکخراوەیە, لەسەر ئەساسی موازەنە بێت لەبەینی فەرق و لەبەنی حقوق, ئەوە تەنها واجباتە, ئەی مافەکانی ئەو ئەندامانە چی دەبێت, خەدەماتە, ئیداراتە, نەخۆشیەکە شتێکە, چی دەکات بۆی؟ سوپاس.

بەڕێز محمد رفعت عبدالرحمن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

منیش تەئییدی رەئیەکەی گوڵناز خان دەکەم, دیارە خاڵی چوار زیادەیە, چونکە لە ئایندە لەباتی ببێت بە کۆنفیدرالی یان مافی چارەی خۆنووسین, بۆیە ئەو ماددەیە بەرەئیی من ئیلغا بکرێت باشترە, سوپاس.

بەڕێز عبدالرحمن اسماعیل سلیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من تێبینیەکم لەسەر فەقەرەی پێنج هەیە لە ماددەی چوار, کە دەڵێت (العمل على توطيد العلاقة بين برلمان كوردستان العراق والبرلمانيين الذين يمثلون الشعب الكوردي في باقي اجزاء كوردستان)ئایا ئەم عیلاقە بەرێگەی یەکێتی ئەوانەوە دەبێت, یان بەشێوەیەکی تایبەتی دەبێت, بۆ ئەوە حەز دەکەم کە دیار بێت, زۆر سوپاس.

بەڕێز غفور طاهر سعید مخموری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنیسبەت برگەی پێنج لە ماددەی چوارەم, کە دەڵێ (کۆشش بۆ پتەوکردنی پێوەندی نێوان پەرلەمانی کوردستان عێراق و, ئەو پەرلەمانتارانەدا دەکات کە گەلی کوردی پارچەکانی دیکەی کوردستان دەنوێنن), ببێتە (کە نوێنەرایەتی گەلی کوردستانی پارچەکانی تری کوردستان دەکەن) ئەوە خاڵێك, پێشنیار دەکەم دوو خاڵ ئیزافە بکرێت بۆ سەر ئەو ماددەیە, یەکەم, (کردنەوەی خول بۆ بەهێز کردنی پەرلەمانتاران بۆ راهێنان لەسەر ئیش وکار و بەرزکردنەوەی ئاستی کاری پەرلەمانی) و برگەی هەشتیش (پەیوەندی گرتن لەگەڵ یەکێتی نێو دەوڵەتی پەرلەمانتاران) چونکە وەك خۆمان باسمان کرد ئەو یاسایە دادەنێین زیاتر بۆ ئەوەی ئێمە بتوانین لەوان نزیك ببینەوە, ئێستا هیچ فەقەرەیەکی تێدا نییە بۆ کارکردن لەگەڵ ئەوان, ئەگەر ئەوە ئیزافە بکرێت پەیوەندی گرتن لەگەڵ یەکێتی نێودەوڵەتی پەرلەمانتاران, زۆر سوپاس.

بەڕێز جمال محمد قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنیسبەت خاڵی چوارەوە من نالێم ئیلغا بکرێت, بەڵام ئەڵێم بگۆڕێت (کارکردن بۆ گەیشتن بە چارەی خۆنووسین) یانی رزگاری لە موستەقبەلدا, ئەوە یانی هەدەفێکی دوور مەعنا, بەنسبەت خاڵی پێنجەمەوە من ئیقتراحێکم هەیە ئەڵێم وای لێ بکرێت (کۆشش بۆپتەو کردنی پەیوەندی نێوان پەرلەمانی کوردستانی عێراق و ئەو پەرلەمانتارانەی پارچەکانی دیکەی کوردستان) یانی تەبیعی لە پارچەکانی دیکەی کوردستان پەرلەمانتاری تر هەیە کورد نین و لەپارچەکانی تری کوردستان, سوپاس.

بەڕێز ئاڕێز عبدالله احمد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەرەتا ئەمەوێ رووونکردنەوەیەك بدەم, من مەبەستم ئەوە نەبوو ئەو یەکێتیە نەبێت, مەبەستم ئەوە بوو ئەو یەکێتیە بەبێ ئەو قانونە دەبوو کە بەپێی ئەو قانونەی کە پێشتر لە پەرلەمان دەرچووە, دووش تەئییدی قسەکانی کاك جمال و کاك غەفور دەکەم, کە نوێنەرانی گەلی کورد, نەك گەلی کوردستانی لەبەر ئەو هۆکارانەی خۆیان باسیان کرد, دوو ئەو مەسەلەیەی پتەوکردنی پەیوەندی نێو پەرلەمانتاری کوردستان و پەرلەمانتارانی تر, یانی ئەوە ئیش وکاری پەرلەمان دەکات, دەبێت زیاتر بووتریێت پەرلەمانی کوردستان, پتەوکردنی پەیوەندی ئەندامانی ئەو یەکێتیە و پەرلەمانتاری پێش ئەوە دەخەم, و خاڵی شەشەمیش بە هەمان شکل هاتووە بۆ بنیاتنانی هاوکارییەکی تۆندوتۆڵ لەنێوان ئەندامانی پەرلەمانی کوردستانی عێراق, لەجیاتی ئەندامانی کوردستانی عێراق بکرێتە (ئەندامانی یەکێتی پەرلەمانتارانی کوردستان), ئەوانی تریش ئەوە برادەران ئیشارەتیان پێدا, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

دەزانین ئێمە واتێ نەگەیشتوون کە تۆ دژی یەکێتیەکەی, بەڵام مەسەلەی ئەو پرۆژەیە هەبێت یان نا, کاك سردار فەرموو.

بەڕێز سردار صباح بوزو هەرکی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەشێك لە قسەکانی من کراوە لەلایەن خاتوو گوڵناز خان, بەشی دووەم پێشنیاری سێ بڕگە دەکەم, یەکەمیان کە ئەو ئیتیحادە ئەو کارەش بکات کە مەشاریعی قەوانین تەقدیم بکات, خۆم دەزانم مەشاریعی قانون بە دوو رێگە تەقدیم دەکرێت, لەلایەن حکومەت یان دە ئەندام تەوقیعی بکات, بۆیە صیاغەتەکە پێشنیار دەکەم بەم جۆرە بێت (التعاون مع اعضاء المجلس الوطني الكوردستاني لاداء مشاريع القوانين لاغناء و تطبيق قوانين الاقليم), دوو وەکو کاك غفور باسی کرد ئەو یەکێتیە یەکێك لە ئەرکەکانی ئەوەیە کە پەیوەندی دروست بکات لەگەڵ یەکێتیەکانی جیهان, بۆیە پێشنیار دەکەم بڕگەیەکی تر ئیزافە بکرێت (العمل على بناء العلاقات مع الاتحادات المماثلة في العالم), سێ وەکو کاك دیلمان باسی کرد دەبێ ئەو یەکێتیە هەندێ شت پێشکەش بکات بە ئەندامەکانی خۆی, یانی داکۆکی کردن لە مافەکانیان, بۆیە پێشنیار دەکەم بڕگەیەکی تر ئیزافە بکرێت (الدفاع عن حقوق اعضاء الاتحاد من كافة النواحي), سوپاس.

بەڕێز رومیو حزیران نیسان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من تێبینیەکەم لەسەر خاڵی پێنجە لە ماددە چوار, با نەختێك پەیوەندیەکە فراوانتر بکرێت لە نێوان پەرلەمانی کوردستانی عێراق و ئەو پەرلەمانتارانەی گەلی کوردی پارچەکانی تر, با بڵێین گەلی کوردی پارچەکانی تری کوردستان, هەروەها زیاتریش فراوان بکرێت بۆ ئەوەی خەڵکی کوردستان بۆ نموونە لە پەرلەمانەکانی ئەوروپا خەڵکیان هەیە و ئەندام پەرلەمانن با ئەوانیش بگرێتەوە, خاڵێکی تریش نەختێك ئەم خاڵە لەگەڵ خاڵی سێیەمی ماددە پێنجدا یەك دەگرێتەوە, کە دەڵێ ئەو پەرلەمانتارانەی کوردی

پارچەکانی تری کوردستان دەنوێنن دەبنە ئەندامی یەکێتیەکە, ئەو دوو خاڵە لە هەردوو ماددەکە لەیەک دەچێت. زۆر سوپاس.

بەڕێز د. شکریە رسول ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

خاڵێکم هەیە دەربارەی ئەوەی ئێمە لە ئەوروپا ئەندامانی پەرلەمانی کوردمان هەیە, ئەگەر ئێمە خاڵێك ئیزافە بکەین کەوا زیاتر پەیوەندی بکەین بەو ئەندامانەی کەوا لە پەرلەمانی وڵاتانی ئەوروپادا هەیە بەتایبەتی کوردەکان, بۆ ئەوەی زیاتر ئەو پەیوەندییە پتەوبێت, زۆر سوپاس.

بەڕێز بارزان عبدالله نصرالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیارەکەی من بڕگەی شەش لابدرێ, چونکە لە ماددەی پێنجدا لە بڕگەی دوو و سێشدا تیکرار بۆتەوە, کە ئەندامەکانی جەمعیەی وەتەنی بۆیان هەیە عەزوو بن لە جەمعیەکە, چ پێویست دەکات بۆ پتەوکردنی پەیوەندی نێوانیان, یان ئەگەر لانەبرێت پێشنیار دەکەم بۆ بنیاتنانی لە بڕگەی شەشدا وای لێ بکرێت, وشەی کوردستان و عێراق وپەرلەمانتارە کوردستانیەکانی ئەنجومەنی نوێنەرانی عێراق, وشەی کوردستانیەکان بسڕێتەوە, چونکە کوردستانیەکان خۆی تەحصیل حاصلە عەزوو بن لە جەمعیەکە پێویست ناکات بەو توندو تۆڵیەی پەیوندیان بکرێت, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

زۆر سوپاس, ماددەی چوار فیعلەن دیارە موناقەشەیەکی زۆر هەڵدەگرێ بە حەقیقەت, وەکو هەمووتان ئاماژەتان پێکرد خاڵی چوارەم موناقەشەی هەڵدەگرێ و مولاحەزەکانتان بەجێیە, جارێ ئەوەلەن فیدرالیەت تەسبیت بووە لە پەرلەمانی کوردستان تەسبیت بووە, لە دەستووری عێراق تەسبیتە, لەبەر ئەوە تەنسیقی فیدرالیەت وەکو هەدەفێك رەنگە لەجیاتی ئەوەی وەکو کاك فرسەتیش ئاماژەی پێکرد, لەجیاتی باسی ئەوەی بکەین نەفسی سەقافەتی پەرلەمانی دیموکراتی ماق مرۆڤ, ئەوەش یەکێك بوو لەجیاتی ئەوەی باسی فیدرالیەت بکەین باسی ئەوە بکەین چۆن تەنسیقی رۆشنبیری, دیموکراسی, ماق مرۆڤ بکەین, ئەوە خاڵێکی تر, پێنجەم وشەشەم باس لەوە دەکات (توطید العلاقة بین برلمان کوردستان) خۆی غەڵەتە, پەرلەمانی کوردستان خۆی ئەو تەشکیلە دەدات, ئەوان یەکێتین, یەکێتی پەرلەمانی کوردستانن, ئەوە نووسیویەتی پەرلەمان کوردستان, خاڵی چوارەم و پێنجەم پێویستی بە ئیعادەی صیاغە هەیە, چوارەمیش پێویستی دیسان بە ئیعادەی نەزەر هەیە, پێم وایە ئەو ماددەیە دوا بخەین, عیلاقاتی دەولی باس نەکردووە کە پەیوەندی ئەو یەکێتیە چۆن پەیوەندی دەبێت لەگەڵ یەکێتیەکانی وەکو خۆی لە دونیادا چی دەکات, ئەوەش ئیشارەتی پێ بکرێت, لەگەڵ ئەو مولاحەزانەی تر کە عیلاقەی بە ماق ئەندامانی یەکێتیەکەوە هەیە کە چۆن بییارێزێ و دیفاعیان لێ بکات, بۆ کۆبوونەوەی داهاتوو صیاغەیەکی ترمان بدەنێ لەبەر رۆشنایی مواخەلاتی ئێوە و مولاحەزاتی ئێمەش پێم باشە ئەوە

دوابخەین, ئەو ماددەیە دەخەمە تەصویتەوە لەبەر رۆشنایی موناقەشەکانتان, کێ لەگەڵ ئەو ماددەیە دوابخرێت دەستی بڵند بکات؟ کێ لەگەڵ ئەوەدا نییە؟ بە کۆی دەنگ دواخرا, بڕۆ بۆ ماددەی پێنجەم.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

اولاً: يشترط لعضوية الاتحاد ان يكون:

1-من مواطني اقليم كوردستان.

2-عضو عمل او يعمل في احدى دورات المجلس الوطني لكوردستان – العراق بعد انتفاضة سنة 1991 او مجلس النواب العراقي.

3-عضو عمل في الجمعية الوطنية العراقية او يعمل في مجلس النواب العراقي.

ثانياً: يفقد عضو الاتحاد عضويته في الحالات التالية:

1-اذا قدم الاستقالة عن عضويته في الاتحاد وتم قبوله من قبل الهيئة الادارية.

2-حكم عليه بجريمة مخلة بالشرف.

3-اذا فصل من عضوية الاتحاد بقرار من الهيئة العامة لارتكابه اعمالاً تنافي اهداف الاتحاد.

ثالثاً: يكون البرلمانيون الذين يمثلون الكورد في باقي اجزاء كوردستان اعضاء فخريون في الاتحاد.

رابعاً: يكون بدل الاشتراك السنوي للعضو (150000)مائة وخمسين الف دينار عراقي.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

ماددەی پێنجەم:

یەکەم: مەرجی ئەندامێتی لەم یەکێتییەدا ئەوەیەکە:

1-هاوواڵاتیی هەرێمی کوردستان بێت.

2-ئەندامی کار, یان لەخولێ لە خولەکانی ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان – عێراقدا دوای رابوونەکەی ساڵی 1991 یان لە ئەنجومەنی نوێنەرانی عێراقدا کاربکا.

3-ئەندامی کار بێ لە کۆمەڵەی نیشتمانیی عێراق, یان لە ئەنجومەنی نوێنەرانی عێراقدا کاربکات.

دووەم: ئەندامی یەکێتی, ئەندامییەتی خۆی لەم بارانەی خوارەوە لە دەست دەدات:

1-ئەگەر دەست لە ئەندامێتی خۆی هەڵبگرێ و, دەستەی ئیداری لێی قبوول کرد بێ.

2-بەتاوانێکی (جەریمەیەکی) شەرفنەنگێن حوکم بدرێ.

3-ئەگەر لە کارێکی پێچەوانەی ئامانجەکانی یەکێتییەکەوە گلا بێ و, لەسەر ئەوە بە بڕیاری دەستەی گشتی, لە ئەندامێتیی یەکێتییەکە دەرکرابێ.

سێیەم: ئەو پەرلەمانتارانەی کوردی پارچەکانی دیکەی کوردستان دەنوێنن, دەبنە ئەندامی فەخریی یەکێتییەکە.

چوارەم: ئابوونەی ساڵانەی بەشداربوونی ئەندام (150000) سەدو پەنجا هەزار دیناری عێراقییە.

بەڕێز محمد صالح اسماعيل:

رەئیی لیژنەی یاسایی بەزمانی عەرەبی دەخوێنمەوە.

اولاً: يشترط لعضوية الاتحاد ان يكون:

1- **من مواطني اقليم كوردستان.**

2- **عمل او يعمل في احدى دورات المجلس الوطني لكوردستان – العراق بعد انتفاضة سنة** 1991.

3-**عضواً في مجلس النواب العراقي او كان عضواً في الجمعية الوطنية العراقية بعد سقوط النظام البائد عام** 2003 **الذين يمثلون شعب كوردستان.**

ثانياً: يفقد عضو الاتحاد عضويته في الحالات التالية:

1- **قدم الاستقالة عن عضويته في الاتحاد وتم قبوله من قبل الهيئة الادارية.**

2-**اذا حكم عليه بجريمة مخلة بالشرف.**

3-**اذا فصل من عضوية الاتحاد بقرار من الهيئة العامة لارتكابه اعمالاً تنافي اهداف الاتحاد.**

ثالثاً: يكون البرلمانيون الذين يمثلون الكورد في باقي اجزاء كوردستان ولهم مواقف قومية مشرفة اعضاء فخريون في الاتحاد.

رابعاً: يكون بدل الاشتراك السنوي للعضو (150000**)مائة وخمسين الف دينار عراقي.**

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لێرە پرۆژەی ئەصڵی لەگەڵ رەئیی لیژنە قانونی دەستکاری لێ کراوە, (مجلس نواب العراقی) لە بڕگەی دوو لادرایە و لە بڕگەی سێ (الذين يمثلون شعب كوردستان) ئیزافە کراوە, هەروەها لە بڕگەی سێیەم لە ماددە پێنج (وله مواقف قومية مشرفة اعضاء فخريون في الاتحاد) ئەوانە ئیزافە کراوە, ئەوانی دیکە وەکو خۆی ماوەتەوە, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێستا لەسەر ئەو ماددەیە کێ قسەی هەیە, با ناوەکان بنووسین, کاك ئاخیر فەرموو.

بەڕێز اخر جمال انور:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

تێبینی من بەنسبەت خاڵی سێیەمینە, کە باسی ئەوە دەکات کە ئەندامانی پەرلەمانی پارچەکانی تری کوردستان کە عەزوو بن لێرە, عەزووی فەخری بن, هەرچەندە لیژنەی یاسایی راستی کردۆتەوە, بەڵام ئێمە نازانین ئەو عەزوو فەخریانە, لەوانەیە لەوێندەر سیستەم لەوێ سیستەمێکی دیموکراسی نییە, لە هەندێ جێگا کە خۆی هەڵدەبژێرێ, ئەکسەریشیان ئێمە دەیانناسین لەسەر ئەندامانی پەرلەمان لە تورکیا کەبەشی زۆریان ئاغاکانیان کردبوونێ, یانیش پیاوی خۆیان کردبوونێ, یان شێخەکانیان کردبوونێ, کە هەر

کەسێ لە مەعاریفی خۆیان نەبا و بە تەئییدی خۆیان نەبا نەیاندەکردێ, ئینجا ئێمە چۆن ئینسانێك لەوێندەر لەناو کورددا مەلهوف بوو وئێمە بیکەینە عەزوویەکی فەخری, بەو شێوەیە, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

وەڵڵا من مودا‌خەلەیەك دەکەم, بۆ ئەوەی زۆر موناقەشەی لەوانەیە بگرێتەوە, رەئیەك دەدەم بۆ لابردنی ئەو مەسەلەی فەخریە, یەکەم دەبێ قەبوولْ کردنی ئەندامێکی فەخری دەبێت تەلەبێك هەبێت, رەغبەتێك هەبێت لەوە, دوو موشکیلەی گەورەمان دێتە پێش یەکێکیان ئەو ئەندامیەتیەی ئاماژەی پێکراوە, کێ تەقییمی دەکات کە ئەندامێکی پەرلەمانی پارچەکانی تری کوردستانە, نیشتمانپەروەرە, دووەمیش ئەتۆ ئەو عەزوویەتی ئەندامە فەخریەتەی بدەیتێ, ئەگەر رژێمەکە لەوێ زەغتت لێ بکات, بێیتە سەر تەلەفزیۆن بڵێ من رەفزی ئەو عەزویەتە دەکەم و پرسیشم پێ نەکراوە, لەبەر ئەوە من دەڵێم ئەوە هەر زیادە, ئەگەر کەسێك هەبوو رەغبەتی هەبوو داوای کرد, دوایی بۆی هەیە بیکات, پێم وایە ئەوە زیاد هاتووە, باشترە شەتبی بکەین بۆ ئەوەی موناقەشەی زۆر نەکەین, ئەگەر موافقن بۆ شەتب کردنی, کێ موافیقە کە کەلیمەی (فخریە) لابدرێت, ئەندامیەتی فەخری لابدرێت دەستی بڵند بکات, سوپاس, کێ لەگەڵە وەکو خۆی بمێنێ؟ بەزۆرینەی دەنگ لادرا, بۆ ئەوەی موناقەشەکانمان تیکرار نەبێت لەسەر ئەو مەوزوعە, کاك ئاریز فەرموو.

بەڕێز ئاریز عبدالله احمد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

یەك ئەوەی دمویست قسەی لەسەر بکەم لادرا, دوو کوردیەکەی زۆر ناریکە, سێیەم کە لە بڕگەی دوو دەڵێ ئەندامی کار, یان لەخولێ لەخولەکانی ئەنجومەنی نیشتمانیی عێراق دوای رابوونەکەی ساڵی 1991 , ئەنجومەنی نیشتمانیی خۆی دوای ساڵی 1992 دامەزراوە, پێویست بەوە ناکات, کەواتە یەکەم لە 1992 دامەزراوە, لەپێش ئەوە هیچ جۆرە پەرلەمانێك نەبووە, یانی کە تۆ باس دەکەی لە 1991 پێم وایە شتێکی زیادە, هەر لابدرێ چونکە پەرلەمان خۆی لە 1992 دامەزراوە, دوو ئەوەی باسی دەکەین کە ئەوانەی ئەندامی مەجلیسی نوابی عێراقین لە دوای 2003 تەئکیدی لەسەر بکەنەوە, دوای 2003 کە ئەندام بن تێیدا, لێرە باسی ئابوونە دەکات لە خاڵی چوارەمدا بە پێی پەیڕەوی ناوخۆ نابێت پارەکە دیاری بکرێت, چونکە ئەمڕۆ 150000 رەنگە ساڵێکی تر ئەوە پارەیەکی زۆر کەم بێت, یاخود زۆر زۆر بێت, لەبەر ئەوە نابێت پارە دیاری بکرێت, خۆی لە پەیڕەوی ناوخۆ دیاری دەکات, ئەگەر ماوەش ئەم خاڵە, ئابوونە بدات, ئەو خاڵە دەبێ بێتە پێشەوە, بێتە دوای خاڵی سێیەم, چونکە لێرە ئەندامیەتی لەدەست دەدات, یانی پێش ئەوەی ئەندامیەتی لەدەست بدات ئالوێر لە شوێنەکانیان بکەن, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەنیسبەت دووەم لە ماددەی پێنج, کە ئیشارەتی داوە پاشی ئینتیفازە, لەبەر ئەوەیە کە مەجلیس تەشریعی قانونەن هەمان مەجلیسی وەتەنییە, ئیشارەتی پێ نەدەین لێرە ئەوانیش دەگرێتەوە, مەجلیسی وەتەنی لە بەغدا هەبوو ئەویش دەگرێتەوە, مەجلیسی نواب لێرە هەیە و لەشوێنێکی تریش هاتووە, بەنیسبەت ئابوونەکە راستە تەحدیدی پارەکە ناکرێ, چونکە قابیلی گۆڕینە, ئەگەر ئەو سەدو پەنجایە قیمەتەکەی زیادی کرد یا کەمی کرد, پێویست ناکات لێرە ئاماژەی پێ بکرێت, تەقدیم و تەئخیرەکەی دەکرێت بتوانین بۆ ئەوە بکەین, فەرموو د. رەمەزان.

بەڕێز د. رمضان عبدالرحمن محمد رضا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هەندێ لە رایەکەم کاك ئاریز باسی کرد, بەڵام ئەوەی کە من دەمەوێ ئیشارەتی پێ بدەم یەکەمی ماددەکەیە کە دەڵێ (ان یکون من مواطني اقلیم کوردستان) واتە خەڵکی کوردستان بێت, ئێمە ئەڵێین ئەندامی ئەنجومەنی نوێنەرانی عێراقی بێت, شەرت نییە لە کوردستان دا بێت, ئەو تەحدید کردنە بەرەئیی من پێویست نییە و لابدرێ, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

باشە لیژنەی قانونی هیچ رەئیتان نییە لەسەر ئەوە.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بە رەئیی برادەران کە دەڵێن ئەو ئابوونەیە نەمێنێ, لەبەر ئەوەی قابیلی گۆڕانە, منیش پێم باشە برادەرانی لیژنەی یاسایی لێرەدا خۆیان رەئییان بڵێن کە ئەو فەقەرەیە لەغو بکەین یان نا, یەکە یەکە ئەگەر جەنابتان رازین با رەئییان وەربگرین, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك عونی عەفو, لێرە یەکە یەکە ناکرێ بەراستی رەئیی وەربگرین, رەئیەکە ئەگەر زۆرینە بێت عەرزی دەکەین بە عام, ئەوە موقتەرەحی ئەندامێکە دەڵێ (ان یکون من مواطني ا قلیم کوردستان) نازانم لە جێی چی بنووسرێت, نازانم, کاك رەمەزان تۆ ئەو ئیقتراحەت پێشکەش کرد, فەرموو.

بەڕێز د. رمضان عبدالرحمن محمد رضا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە دەڵێین ئەندامی ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان یان پەرلەمانی کوردستان, یان ئەو ئەندامانەی نوێنەرانی عێراق, هەر کەسێك کە بوو بە ئەندام حەقیەتی لێرە ئێمە وەریبگرین, بەڵام ئەو لە بەغدا دانیشتووە و ئێمە چی لێ بکەین.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەگەر لە بەغدا دانیشتووە خۆ حەقی ناخوڕێت, ئەگەر وتمان (سکنه کوردستان) ئەو وەختە ئەوە دەگڕێتەوە, مواتن کە چووە بەغدا یان چووە ئەوروپا حەقی مواتنەکەی خۆی لێرە لێ ناسێنڕێتەوە, ئەگەر مەقصەد ئەوە بێت, ئەوەی لە بەغدا دانیشتووە و ئەو حەقەی لێ نەسەنراوەتەوە, هەر مواتنی کوردستانە, دانیشتنی کوردستان بێت ئەگەر ئەو مانایە دەگڕێتەوە, جارێ ئەو مولاحەزەی کاك ئاڕێز دای لەسەر ئابوونەکە, ئەوە خۆیان دەتوانن تەحدیدی بکەن و قەراری لێ بدەن و هەر ماددەکە نەمێنێ باشترە, فەقەرە چوار لە ماددەی پێنج (یکون بدل الاشتراك) ئەوەندە هەر ئەو فەقەرەیە نەمێنێ, دەیخەمە دەنگەوە کێ لەگەڵ ئەو فەقەرەیە کە لایبدەین ئەوەی کە ئابوونەی تێدا هاتووە, دەستی بڵند بکات تکایە؟ سوپاس, کێ لەگەڵ ئەوەیە ئەو فەقەرەیە بمێنێت دەستی بڵند بکات؟ فەقەرە نەمێنێ, چونکە ئەوە نیزامێکی داخلی خۆیانە دایدەنێن و کێ لەگەڵ ئەوەیە بمێنێ ئەو فەقەرەیە؟ زۆرینە وتیان کە نەمێنێ و لابدرێ, فەرموو.

بەڕێز خضر سلیمان خلیل:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سێ خاڵ هەبوون, دوانیان باس کران و چارە کران ئەو ئەندامی فەخری و ئابوونە, خاڵی سێیەمیش سەرنجێکی زمانەوانییە بۆ بەڕێزان ئەندامانی لیژنە, کوردی ئێمە گەلێك دەوڵەمەندە, کە ئەوانە بە ماموستایەکی کوردی شارەزا بکرێت, سوپاس.

بەڕێز خلیل ابراهیم محمد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بڕگەی سێ باسی ئەوە دەکات (عضوا في مجلس النواب العراقي) بکرێتە (عضوا في الجمعية الوطنية) خراپ نییە, شتێك پێش جمعیەی عیراقیە وەتەنیە هەبوو کە پێیان دەوت (المجلس الوطني العراقي المؤقت)یان (الانتقالی) کە ئەعزای مەجلیسی حوکم عەزوو بوون لەوێ سەد کەس بوون کە موئتەمەرێکی سەد نەفەری گیرا حەفتا و پێنج کەس لەگەڵ ئەعزای مەجلیسی حوکم ئیختیار کران لەوە, ئەویش مەشمول بێ, چونکە ئەویش نوێنەرایەتی ئەوە دەکەن, پێشی جەمعیەی وەتەنی عراقی کە موهیمەی دەستووری بوو کە پێشتریش هەبوو, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوە موشکیلەی ئەوەیە کە ئەوانە بە هەڵبژاردن نەبوون, هەمووی ئیختیار بوو بە هەڵبژاردن نەبوو, کەس دەنگی نەدابوو, ئەندامی پەرلەمان دەبێ میللەت دەنگی بۆ بدات, بۆیە نەخراوەتە ئێرە, هەڵبژاردنی گشتی نەبوو, هەزار نەفەر ئختیاری ئەوانەیان کردووە, کاك تارق فەرموو.

بەڕێز طارق محمد سعید جامباز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پێشنیار دەکەم بڕگەی دووەم (دەست لەکارکێشانەوەی ئەندامی) (مردن) ئیزافە بکرێت, هەرچەندە ئەوە تەحصیل حاصلە, بەڵام بنووسرێ باشترە, سوپاس.

بەڕێز عثمان احمد حمد امین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سێ خاڵ بوو یەکێکیان تەواو بوو, ئەوەی دووەمیان لەسەر مەسەلەی زمانەوانی کە زۆر جار یەك لە ئەندامانی پەرلەمان باسی زمانەوانی دەکەن, جەنابتان بە جوملەیەك دەفەرمێن لیژنەکە بۆ خۆی وای داڕشتووە ئەوەی زمانەوانی تەرتیب دەکات, بەڵام ئەگەر هەمان لیژنە بێت کە ئەوەی تەرجومە کردووە, یانی هەمان دەستەواژەیە و هەمان رستە تەرتیب دەکات, بەراستی ئێمە کۆمەڵێك ئیختیصاصمان لە زمانی کوردی هەیە زۆر کەلیمات هەیە هەر نەمان بیستووە, پێم وایە مولاحەزەیەك بنووسرێ کە لیژنە دەستکاری بکات و پێداچوونەوەیەك لە داڕشتنە کوردیەکەی بکات, ئەگینا بەراستی بۆ پەرلەمانی کوردستان جێگەی نەزەرە کە ئەو جۆرە داڕشتنانە لەزمانی کوردی هەبێت, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئیعترازێکم هەیە لە زماندا نەك پەرلەمان هەموومان موشکیلەمان هەیە, کاك دکتۆر نوری لێرە نییە, پرۆژەی دەستوور خۆی تەرجومەی کردووە, ئیعتیرازی لەسەر هەندێ تەعدیلات کردووە, دوایی دەڵێ پرۆژەکە دەبێ بە کوردی بنووسرێت, چوار کەسمان دانا بۆ ئەوەی هاوکاریمان بکەن, هەر ئیعتیراز هەبوو لەسەر چوارەکە, ئەوە باش نییە ئەوە هەیە, بڕۆنە سەر ئەنتەرنێت کەسیان رازی نین لەسەر کوردیەکەی ئەوی تر, یانی ئەوە موشکیلەیەکە بۆ هەموومان, کۆڕی زانیاری حەقە ئەو موشکیلەیەمان بۆ حەل بکات و ئینشائەڵڵا پێدادەچنەوە, بەڵام هەریەکە لە ئێوە لەم بوارە هەرکەسە خۆی بەراستتر دەزانێت لەوی تر, شەش زمانەوانی بێنن کە ئیتیفاق بکەن و بۆ ئەوەی ئێمەش بڵێین دەستتان خۆش, چی بکەین لیژنەی قانونی بۆتان دەکات, هەر ئیعتیراز دەکات, خەبیر دێنین بۆتان دەکات هەر ئیعتیراز دەگرن, خەریجی کولیەی زمانی کوردی نە ئەوان گەرەکن, نەئەوەی خۆی فێری کوردی بوونە, نە ئەوانەی لە ئەوروپا خەبیری کوردین و کوردیەکەی زیاتر رەسەن بووە, بەراستی موحەیرین, تا دەگەینە ئەو حەلە ئەو سیڕی عەمەلە هەر مەوجودە, من بەشبەحاڵی خۆم گوێ نادەمە ئەوە بەراستی, کوێستان خان.

بەڕێز کوێستان محمد عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هەرچەندە تێبینیەکانم هەمووی وترا, بەڵام دوو شت تەئکید دەکەمەوە, یەك مەسەلەی زمانەوانی بەوە نییە کە لەهجەکان جیاوازن و ئەوانە, یانی هەر کەلیمە لەو یاسایانە دروستێك هەیە, یانی لە زمانی کوردی ئەگەر بگەڕێی لەهیچ هینێك نییە, یانی هەر کەلیمەیەك دروستێك هەیە ئەوەی دەیگۆڕی بە میزاجی خۆی دروستی دەکات, یانی کەمێك لەو بڕگانەی کە دەیخوێنیتەوە هەر ماناکەی تێی ناگەی, دووەم

ئەو تێبینیەی کەدووبارەی دەکەمەوە ئەوەی دکتۆر ڕەمەزان, هەرچەندە جەنابت جوابت دایەوە, بەڵام من پێم وانییە هاووڵاتی هەرێمی کوردستان, ئەوەی بەغداش هەر هاووڵاتی هەرێمی کوردستانە, چونکە زۆر کورد هەیە لە بەغدا باوو باپیری لە بەغدا ژیاوە و لەوێ لەدایك بووە, یانی ئەوە بەهیچ شێوەیەك نابێتە هاووڵاتی هەرێمی کوردستان, لەکاتێکدا تۆ لە پارچەکانی دیکە حەقت داوەتێ ئەندام بێت, بەڵام بەپێی ئەو یاسایە ئەوەی کە ئەندامی پەرلەمانی عێراقە و کوردی بەغدایە, نابێتە ئەندام لەو یەکێتیە و ئەگەر ڕەبتێکیش هەبێت لەبەینی یەك و دوو وسێدا ئەوەی ئەیخوێنێتەوە وا هەست دەکات, هەموو هاووڵاتیەك بۆی هەیە ببێت بە ئەندام, هەموو هاووڵاتیەکی هەرێمی کوردستان, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کوێستان خان شروتی ئەندامیەتی دیاری کردووە, ئەوانەن کە ئەندامی پەرلەمان بوونە لێرە و لە بەغدا, ئەوانەی تەحدید کردووە, دوایی دەڵێ هاووڵاتی کوردستان بێت, جارێکی تر تەئکید دەکەمەوە, هاووڵاتی شەرت نییە کە نیشتەجێی ئەو شوێنە بێت, دکتۆر جەمال نەبەز چەند ساڵە لە خاریجە دەتوانی بڵێی هاووڵاتی کوردستان نییە, دکتۆر کەمال مزهەر ئەوەندە ساڵە لە بەغدایە دەتوانی بڵێی هاووڵاتی کوردستان نییە, ناتوانی, بەڵام دەتوانی بڵێی دانیشتووی کوردستان نییە, ئەگەر بیگوتبایە دانیشتووی ئەو هینەی کاك ڕەمەزان ئەوەی دەگرێتەوە, فەرموو.

بەڕێز کوێستان محمد عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

کورد هەیە لە بەغدا فەرقی هەیە لەگەڵ ئەوەی کە لە کوردستان کۆچی کردووە بۆ ئەوروپا, یانی ئەوەی لە بەغدایە لە چەندەوە لە باب وباپیرەوە لە بەغدایە, بۆ نموونە کوردە فەیلیەکان ئەوانە دانیشتوو و هاووڵاتی بەغدان, ڕاستە کوردن, بەڵام لە ئەزەلەوە لە بەغدا بوونە و لە بەغدا ژیاون و لەبەغدا لەدایك بوون, فەرقی هەیە لەگەڵ هاووڵاتیەك لە سلێمانی, یان لە هەولێر, یان لە کەرکووك سەفەر دەکات بۆ ئەوروپا, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لێرە فەرقەکە ئەوەیە من هاووڵاتی فەیلیش بە هاووڵاتی کوردستان دەزانم ڕاستیەکەی, ئێمە نەمانوتوە هاووڵاتی هەولێر یان سلێمانی, ئێمە باسی کوردستان دەکەین, ئەوانیش دەگرێتەوە, هەموو فەیلیەکان هاووڵاتی کوردستانن, بەڵام لەبەغدا لەدایك بوونە, کاك کریم فەرموو.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوەی هاووڵاتی کوردستان دەبینی ناتوانێ نوێنەرایەتی گەلی کوردستان بکات, نە لەپەرلەمانی کوردستان و نە لە پەرلەمانی عێراق, دەبێ هاووڵاتی کوردستان بێت, ئەوسا دەبێتە نوێنەری کوردستان, بۆیە ئەو مەرجەی لێرە هاتووە زۆر ئاساییە و یاسایشە, سوپاس.

بەڕێز محمد احمد صالح(دیلمان ئامێدی):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

قسەکەم لەسەر برگەی سێ و چوارە, بەڵام برادەران باسیان کرد, سوپاس.

بەڕێز عمر عبدالرحمن علی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پێم وایە زۆر درێژەی پێ نەدەم, بۆ ئەوەی کە فەقەرەی یەکەم(من مواطني اقليم كوردستان) بێ ئەندام, ئەگەر بێینە سەر فەقەرە دوو, خۆی ئەساسە ئەگەر لە قانونی ئیتیحادی پەرلەمانی یانی خاصە بە پەرلەمانتار, کە خاص بە پەرلەمانتار لە فەقەرە دوو زۆر بە بەدیهیانە حەلی کردووە دەڵێ (عمل او ان يعمل) لە پەرلەمان بێت یان لە مەجلیسی نوابی عێراقی بێت, لەبەر ئەوە پێم وایە ئەو (مواطني كوردستان) هەر زیادەیە هیچ پێویست ناکات, بە نیسبەت رەقەم یەکی فەقەرە دوو, لەگەڵ رەقەم سێ, باس لە ئیستیقالە و فەصل دەکات, ئیستیقالەی داوە دەست هەیئەی ئیدارە, فەصلی داوەتە دەست هەیئەی عامە, بە هەردوو بارەگا عەزوویەت دانێ, چ فەصل بێت, چ ئیستیقالە بێت, لە هەیئەی ئیدارە باس لەسەر ئەوە نەکراوە, لە قانونەکە هەر باس نەکراوە, ئیدارە چەند ئەندامە, عەدا ماددەی دە نەبێت باس لە رەئیس و نائیب رەئیس و مەسئول مالیە دەکات, لێرەدا فەصلەکەی داوەتە دەست هەیئەی عامە, هەیئەی عامە یانی هەموو ئەعزای پەرلەمانەکە, هەموو ئەعزای یەکێتیەکە, کە هەموو ئەعزای یەکێتیەکە بێت, مەفروزە بەرای من نیسبەتێك تەحدید بکرێت لەوێ, ئایا بە ئەکسەریەت بێت, بە ئەقەلیەت بێت, بەنیسبەتی کیلەف بێت, روبع بێت, باشتر ئیستیقالە و فەصلەکە مادام بە هەردوو بارەگا عەزوویەت دابنرێ ببێتە یەك, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

زۆر سوپاس, موناقەشەکان تەواو, فەرموو كاك خليل.

بەڕێز خليل ابراهيم محمد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

(مواطن) کەلیمەیەکی قانونی موحەدەدە, شروت و حقوقی خۆی هەیە, لە ئینتیخابات و موشارەکەی ئینتیخابات, چ وەکو ناخب و چ وەکو مورەشەح, لێرە (من مواطني كوردستان) تا ئێستا وابزانم فەراغێکی قانونیشمان هەیە و نەمانگوتوە مواتن لە کوردستان کێیە, چونکە حقوق و واجباتی هەیە, تەئسیر لەسەر عەمەلیەی سیاسی دەکات, لە ناو حدودی کوردستان, ئێمە ناتوانین هەر کوردێك لە هەر شوێنێك, مادام کوردە بڵێین مواتنی کوردستانە قانونیە, هەتا لە پرۆژەی دەستووری کوردستانمان گوتووە بەنیزامێك یان بە قانونێك تەحدید ئەکرێت لە ماددەیەك لە ماددەکان, ئینجا لێرە ئەو سەغرە هەیە من مواطني كوردستان شتێکی تر, راستە لە برگەی سێوە چارەسەر کراوە, بەڵام تا نەبێتە مانع نەبێتە تەناقوضيك بڵێین (او من يمثله) (من مواطني كوردستان او من يمثل اقليم كوردستان) لە کێ سەکەنەی کوردستان بێت, یان کوردستان نەبێت, بەس ئێمە ناتوانین هەر کوردێك لە عێراق, یان لە موصڵ یان لە خاریجی

ئیدارەی ئیقلیم بڵێین مواتنی ئیقلیمی کوردستان, چونکه حقوق و واجباتی ئینتیخابی و تەرشیحی هەیە, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەرەئی من نابێت (او من يمثله), چونکه ئەوە ئەندامی پەرلەمان نییە, ئتیحادی ئەندام پەرلەمانییە, یانی موتەقاعیدە, بەڵام ناشکرێت لایبەین لێرە, لەبەر ئەوەی لە نوقتەی سێیەمدا هاتووە, (عضو عمل في الجمعية الوطنية العراقية) ئەگەر ئەوەی لێرە لابەین, یانی هەموو عارەبەکانیش و پێکهاتەکانی جەمعیەی وەتەنی عێراقیش دەگرێتەوە, ئەگەر فەقەرەی یەك لابەین (من مواطني كوردستان) مانای سێیەمەکەش لابدەین, ئەگەر لاینەدەین مانای وایە هەموو ئەندامانی جەمعیەی وەتەنی عێراقی تەمسیلی ئەندام دەبن لەوە, بۆیە مانەوەی (من مواطني كوردستان) زۆر گرنگە, مادام لە پرۆژەی دەستووریش هاتووە بە قانون دیاری دەکرێت, ئەو وەختە دیاری کرا لەسەر ئێرەش تەتبیق دەبێ, مواصەفاتەکەی موشکیلەیەك نابێت, نوقتەی نیزام, کاك شێردل فەرموو.

بەڕێز شێردل عبدالله حویزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

خۆی ئەندامانی پەرلەمانی هەموو لەسەر لیستی حزبی دێنە پەرلەمان, یانی نیزامەکەش دەوری نییە, باشە کوردێك کە داخلی حزبێك بێت لەو حزبە کوردستانیانە, خەڵکی عەمارە بێت, کە دەزانین عەمارە کوردی لێیە, وەکو کوێستان خان وتی, بەسەدان کورد هەیە لە کوردستان نییە, خۆی لە کوردستان دەڕوات, یانی هیجرەتیشی نەکردووە, کە وتی هەیە کێ دەتوانێ بڵێ فەیلی بەغدادیینە, باشە کە حزبەکە تەرشیحی کرد هێنای, مانای وەکو هاوولاتی کوردستان نەبووە, لەبەر ئەوە تەئییدی ئەو برادەرە دەکەم کە وتی تەمسیلی بکات, شتێکی ببینەوە, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەزانن چۆنە برادەران, یانی خۆی بە قانون دەردەچێت, کاك محمد چت هەیە قسە زۆر کرا, ئەگەر شتێکت هەیە وەکو نوقتەی نیزام مونافەشە زۆر کرا, ئەو مواتنە مادام لە پرۆژەی دەستووریش هاتووە بە قانون دەردەچێت, کێیە مواتن, هیچ کێشەمان نییە, کە تەحدید کرا لەسەر ئێرەش تەتبیق دەبێت, بەڵام لێرە ئەگەر نەنووسرێ مانای وایە تۆ هەموو ئەندامانی جەمعیە وەکو ئیعادەی دەکەمەوە قسەکەم, جەمعیەی وەتەنی عێراقی هەموویان دەبنە ئەندام لەو یەکێتیە, هەموو مەجلیسی نوابی عێراقی دەبنە ئەندام لەو یەکێتیە, ئەگەر نەڵێی من مواتنی کوردستان, ئێمە ئێستا لێرە هەمانە, لەبەغدادا هەمانە فەیلیە, بێجگە لەوەی ئەوە دەیگرێتەوە ئەگەر ئەوە نەنووسی, ئەو وەختی عارەبەکانی تریش شیعە دەگرێتەوە, خەڵکی بەصرە دەگرێتەوە, خەڵکی نەجەف دەگرێتەوە, ئەگەر نەنووسی من مواتنی کوردستان, بۆیە من پێم وایە یەکەم دەمێنێ من مواطني كوردستان, دووەم ئەو ئیقتراحەی لیژنەی قانونی کە مەجلیس نوابەکە لێرە

شەتب بکەین, چونکە لەشوێنێکی تر هاتووە, ئەو ئیقتراحەی کە هات ئیزافەی ئەگەر مرد فەقدی عەزوویەت دەکات, سێیەم وچوارەمیش ئیلغا کران, بۆیە داوا دەکەم بیخوێننەوە.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الخامسة:

اولاً: يشترط لعضوية الاتحاد ان يكون:

1-من مواطني اقليم كوردستان.

2-عمل او يعمل في احدى دورات المجلس الوطني لكوردستان – العراق بعد انتفاضة سنة 1991.

3-عضواً في مجلس النواب العراقي او كان عضواً في الجمعية الوطنية العراقية بعد سقوط النظام البائد عام 2003 الذين يمثلون شعب كوردستان.

ثانياً: يفقد عضو الاتحاد عضويته في الحالات التالية:

1-اذا قدم الاستقالة عن عضويته في الاتحاد وتم قبوله من قبل الهيئة الادارية.

2-اذا حكم عليه بجريمة مخلة بالشرف.

3-اذا فصل من عضوية الاتحاد بقرار من الهيئة العامة لارتكابه اعمالاً تنافي اهداف الاتحاد.

4-وفاة العضو.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بە کوردیەکەش بخوێننەوە.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی پێنجەم:

یەکەم: مەرجی ئەندامێتی لەم یەکێتییەدا ئەوەیەکە:

1-هاوولاتیی هەرێمی کوردستان بێت.

2-ئەندامی کار, یان لەخولێ لە خولەکانی ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان – عێراقدا دوای رابوونەکەی ساڵی 1991.

3-ئەندامی کار بێ لە کۆمەڵەی نیشتمانیی عێراق, یان لە ئەنجومەنی نوێنەرانی عێراقدا کاربکات, یان لە کۆمەڵەی نیشتمانیی عێراق ئەندام بووبێت, دوای رووخانی رژێمی لەناوچوو ساڵی 2003 ئەوانەی نوێنەرایەتی گەلی کوردستان دەکەن.

دووەم: ئەندامی یەکێتی, ئەندامییەتی خۆی لەم بارانەی خوارەوە لە دەست دەدات:

1-ئەگەر دەست لە ئەندامێتی خۆی هەڵبگرێ و, دەستەی ئیداری لێی قبوول کرد بێ.

2-بەتاوانێکی (جەریمەیەکی) شەرفنەنگێن حوکم درابێ.

3-ئەگەر لە کارێکی پێچەوانەی ئامانجەکانی یەکێتییەکەوە گلا بێ و, لەسەر ئەوە بە بڕیاری دەستەی گشتی, لە ئەندامێتیی یەکێتییەکە دەرکرابێ.

4-کۆچی دوایی.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

پێش ئەوەی بیخەینە دەنگدان, لەبەر ئەوەی چەند برادەرێك لەسەر هاوولاتیەکە موناقەشە کرا, دوایی نەڵێن وەڵلاهی سەرۆکایەتی فەرزی رەئیی خۆی دەکات, بە عەرەبیەکەی دەڵێ (من مواطني اقليم كوردستان او مثل الاقليم في البرلمانات المشمولة بهذا القانون) ئەوە باشە ئێستا, ئەگەر کەس نوقتەی نیزامی نییە, فەرموو كاك زرار.

بەڕێز زرار طاهر امین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەگەر ئەو هاوولاتی هەرێمی کوردستان بێت, بیکەینە هاوولاتی هەرێمی کوردستانی عێراق بێت, چونکە من کاتی خۆی ئەندام بووم لە یەکێتی ئەندازیارانی بەغدا, باشە ئەگەر ئەندام پەرلەمانێکی عەرەبیش بێ و ببێتە ئەندام, یەکێتی ئەندازیارانی کوردستان حەقە بەخێرهاتنی لێ بکەین, هەر پەرلەمانتارێك مەسەلەن کە بیەوێ ببێتە ئەندام لێرە, یانی بۆچی نەیەت, نازانم زەرەرەکەی چییە؟ زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

نوقتەی نیزام نەبوو, من ئەوەی دەخەمە دەنگەوە, دەی كاك سەردار بزانم چییە, فەرموو.

بەڕێز سردار صباح بوزو هەرکی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

نوقتەی نیزامی نییە, بەڵام لەسەر ئەو صیاغە نوێیەیە کە دەڵێ (او يمثل البرلمان) یانی واتە ئەندام پەرلەمان نەبێت, ئەگەر بڵێی (من اعضاء البرلمان الذين يمثلون البرلمان) یانی دەکرێ خەڵکی تریش تەمسیلی بکات, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەو جوملەمان بۆیە ئیزافە کرد, مولاحەزەیەك هات وتی رەبتی دەکات بەینی مواتن و موقیم, یان ساکن, لای من وازحە, بەڵام لای هەندێ برادەر وازح نییە, بۆیە ئەو ئیزافەیەمان کرد, ئەگەر نا ئەو ئیزافەیە بەرەئیی خۆم زیادە, بەتێگەیشتنی من کەلیمەی (مواطن) زیادە, بەس بۆ قەناعەت و بۆ ئەوەی ئەو رەئیانەی کە دران لێرە ئەو تەئکیدەمان ئیزافە کرد لەسەری, ئەگەر نا موجەرەد (ان يكون من مواطني اقليم) پڕ بەپێستی خۆی بوو, بەس بۆ ئەوەی بەتایبەتی مەسەلەی فەیلی و ئەوانە ئەو جوملەمان ئیزافە کرد, (او من مثل الاقليم في البرلمانات المشمولة بهذا القانون) یانی مەسەلەن ئەندامێکی پەرلەمان دێت لێرە فەیلیە, مواتنی کوردستان نییە مواتنی بەغدایە, بەپێی ئەو موستەلەحە ئەو جوملەیەی دووەم تەفسیر دەکات, بۆیە ئەگەر نوقتەی نیزام نییە, دەیخەمە دەنگدانەوە, کێ لەگەڵیەتی تکایە دەستی بڵند بکات؟

سوپاس, کێ لەگەڵی نییە؟ کاك سەردار لەگەڵی نییە, و کاك محمدیش, کەواتە بەزۆرینە وەرگیرا, تەواو بوو بەس قەیناکە تەوزیح بدە.

بەڕێز کرخی نجم الدین نورالدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەڵڵاهی هەرچەندە باسی زمانەوانی کرا لەلایەن برادەران, بەس بەراستی ئێستا منیش تەقریبەن تەخصوصم زمانی کوردیە, بەڵام کەلیمەیەك هاتووە لێرە, یانی بەراستی شتێکی ناشرینە لەپەرلەمان شتێکی وا دەربچێت, لەباتی موخیلە بالشرەف (شەرەفنگێن) نووسراوە, شەرەفنگێن کەلیمەی (نگێن) دیارە نازانن مانای چییە, شێخ رەزای تالەبانی لە شیعرەکەی دەڵێ (مەربوتە حەیاتم بە سلێمانی و خاکی) هەتا ئاخیری دەڵێ (شعرت تەرەبەنگێنە رەزا شاعیری چاکی) (تەرەبەنگێن) یانی ئەوەی بڵاوی دەکاتەوە, یانی لێرە ئەوە بە پێچەوانەی ماناکەیەتی یانی ئەوەی شەرەف بڵاودەکاتەوە, ئەوەش لە ئەدەبی کوردیش بەکارهاتووە ناکرێ یانی زگم بە خۆم و بە پەرلەمان دەسووتێ وابڕوات, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاست دەکەین, من هەندێ جار ئیجازە بەخۆم دەدەم و شتی عەرەبی چاك دەکەمەوە, بەڵام تۆش تورکمانی شتی کوردی چاك بکەیتەوە زۆر سوپاست دەکەین, هەرچی زمانەوانی بێت, من موناقەشەی ناکەم پێم وایە راستە, پێم وایە عەکسە, لەبەر ئەوەی ئیتیفاقی لەسەر نییە, بەداخەوە, برۆ بۆ ماددەی شەش.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەشی سێیەم

دەستەی گشتی

ماددەی شەشەم: دەستەی گشتی لە هەموو ئەو ئەندامانە پێك دێ کە ئیلتیزاماتی خۆیان بەجێ گەیاندووە.

بەڕێز محمد صالح اسماعیل:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

الفصل الثالث

الهیئة العامة

المادة السادسة: تتکون الهیئة العامة من کافة الاعضاء الذین اوفوا بالتزاماتهم.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

وابزانم ئەوە شتێکی رۆتینیە, کێ لەگەڵ ئەو ماددەیەیە دەستی بڵند بکات؟ سوپاس, کێ لەگەڵدا نییە؟ کاك سردار لەگەڵ نییە, کەواتە بەزۆرینە وەرگیرا. ماددەی تر.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی حەوتەم: دەستەی گشتی, سالانە بۆ هەڵبژاردنی دەستەی ئیداریی یەکێتی کۆدەبێتەوەو, بە دەنگدانی نهێنی و راستەوخۆو, بەزۆرینەی ئامادەبووان, حەوت ئەندامی ئەسڵی و دوو ئەندامی یەدەگ بۆ دەستەکە هەڵدەبژێرێ.

بەڕێز محمد صالح اسماعيل:

المادة السابعة: تجتمع الهيئة العامة سنوياً لانتخاب الهيئة الادارية للاتحاد بالاقتراع السري المباشر باغلبية الحاضرين من سبعة اعضاء اصليين وعضوين احتياط.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کەس تێبینی هەیە لەسەر ئەمە؟ فەرموو تافگە خان.

بەڕێز تافگە محمد علی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دیارە ئێمە دەنگمان دا بە ماددەی شەش و هەمووی لەگەڵین, بەڵام من پێم وایە ئەگەر یەکێتی کۆنگرەی خۆی بکات, هیچ ئیشی بۆ نامێنێتەوە, یانی هەموو شتەکانمان بۆ دارشتووە, ئەو ئەندامانەی کە ئێستا لێرە حازرین, ئەوانەی کە پێش ئێمە ئەندام بوون, یان ئەوانەی مەجلیسی نواب هیچ ئیشیان نامێنێ و دێنە سەر حازری, یانی رەئیی ئەوانمان هیچ وەرنەگرتووە, بۆیە من پێم وایە لەدوای ئەوە هەڵبژاردن و کۆبوونەوە و ئەرکەکانی دەستەی گشتی بە پەیڕەو وپرۆگرامی ناوخۆ دیاری بکرێت, یانی بۆ ئەوەی ئیش بۆ ئەوان بهێڵینەوە, ئەو هەڵبژاردن و شتانە لێرە دیاری نەکەین, بەڵکو بۆ کۆنگرە بمێنێتەوە بۆ ئەوەی ئەوانە هەمووی لەوێ تەتبیق بکرێت بە پێی پەیڕەو وپرۆگرامێك بۆ خۆیان دایبنێن, سوپاس.

بەڕێز پەخشان عبدالله زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پێم وایە ماددەی حەوت لەگەڵ ماددەی نۆ ئەبێ یەك بخرێت, چونکە لەماددەی حەوت دەڵێ دەستەی گشتی سالانە بۆ هەڵبژاردنی دەستەی ئیداری کۆدەبێتەوە, باشە ئەی ئەوەی ماددەی نۆ کەی ئەرکی دەستەی گشتییە؟ ئیقراری میزانیە و لەسەر ئیش وکارو ئەمانە, ئەوەش هەردەبێ لەو کۆبوونەوە سالانە بکرێت, لەبەر ئەوە پێم وایە ئەبێت یەك بکرێت, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لیژنەی قانونی ئەمە موقتەرەحێکی بەجێیە.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

مانعمان نییە, هەردوو ماددە دەمج بکرێن, سوپاس.

بەڕێز رشاد احمد ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماوەی ساڵەك زۆرزۆر كەمە, بلئەخەص تەشكیلی تازەیە, تەئسیسی تازەیە بەلایەنی كەمەوە ماوەی دووساڵ جارەك, ئەو ئینتیخابە بكرێ باشە, چونكە ساڵەك هیچ نیە, زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد احمد صالح (دیلمان):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هەمان رەئیی پەخشان خان و لێژنەی قانونیم هەیە, كە هەردوو ماددە دەمج بكرێ, بەلأم لەماددەی نۆدا كە دەڵێ (مناقشة اعمال الهیئة الاداریة) لەجیاتی ببێتە (مناقشة التقریر الاجازة السنوی) سوپاس.

بەڕێز زرار طاهر امین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی حەوتەم نابێ لەگەڵ ماددەی نۆدا نابێ دەمج بكرێ, چونكە ماددەی حەوتەم دروستكردنی دەستگای گشتیەیە, ئەوەكانی تر ئەركە, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێ ئەوە ئیقتراحە نوقتەی نیزام نیە, نوقتەی نیزام نیە, داوای قسە بكە ئینجا بڵێ, فەرموو دكتۆر دلێر.

بەڕێز د0دلێر اسماعیل حقی شاوەیس:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

منیش لەگەڵ ڕاو بۆچوونەكانی پەخشان خان و كاك دیلمانم, جگەلەوە پێم وایە هەموو ساڵێك ئەو دەستەی بالأیە هەڵبژێردرێ, ئیداریەكە كەم بێت ئەگەر تۆزێ مەجالی بدرێت بۆ ئەوەی زیاتر ئیش بكات باشترە, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

كاك زرار رەئیی خۆت بڵێ, نوقتەی نیزام نیە, رەئیە.

بەڕێز زرار طاهر امین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی حەوتەم دروستكردنی دەستەی گشتیە, بەس ماددەی نۆیەم ئەركەكانی دەستەی گشتیەیە, لەبەرئەوە نابێ دەمج بكرێ, تا دەستەی گشتی دەمج نەكرێ, چۆن دەتوانێ دەستەی گشتی ئەركەكانی جێبەجێ بكات, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوە هەیئەی گشتی دروست كرایە, ئەو ئەندامانن, كە مەرجی ئەندامانیان تێدا متەوەفرە, ژمارەكەیان كۆكردۆتەوە, بوونەتە ئەندام, ئەوە هیئەی گشتیەیە, كە كۆدەبێتەوە تەنیا كۆبوونەوەكەی بۆ هەڵبژاردن نیە, بۆ ئەوەیە كە مناقشەی دەقی ڕاپۆرتەكان بكا, ئیقراری نیزامەكان بكا, تەماشای كاروباری یەكێتی بكا,

پەیوەندیەکانیان, لەبەرئەوە زۆر راستە ئەو دوو ماددەیە بکرێتە یەک ماددە, ئەرکی کۆنفراسەکەیە, ماوەکەی ساڵێکەو هەندێ ملاڤحەزە کرا کەماوەکەی کەمە, ببێتە دووساڵ فیعلەن واشە, ساڵێك بێزار دەبێ خۆت حازر بکەی بۆ ئامادەکردنی کۆنفراس دوومانگ حازر کردنی دەوێ, ئەو ئیقتراحە پەسەندە ئەگەر بکرێتە دووساڵ جارێك, کەواتە دوو مقترح هەیە, یەکێکیان ماددەی حەوتە تەعدیلی لەسەرە کە ساڵەکە بکرێتە دووساڵ, کێ لەگەڵ ئەوەیە بکرێتە دووساڵ دەستی بەرز بکاتەوە؟ کێ لەگەڵ نیە دەستی بەرز بکاتەوە؟ بەکۆی دەنگ وەرگیرا, ئیقتراحێکی تریش هەیە, ماددەی حەوت بەتەعدیلەوە دەمج بکرێ لەگەڵ ماددەی نۆ, لەماددەی نۆ با موناقەشەی لەسەر بکەین, ئینجا دەمجەکە بخەینە دەنگدانەوە, هیچ موناقەشەی تر هەیە, بڕۆ سەر ماددەی هەشت, با ماددەی هەشت تەواو بکەین, ئینجا ماددەی نۆ لەگەڵ ماددەی حەوتدا ئەو کاتی قەرار ئەدەین.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی هەشت: دەستەی گشتی, لەیەکێ لەم بارانەی خوارەوەدا, کۆبوونەوەیەکی نائاسایی سازدەدا:

1-بە بڕیاری دەستەی ئیداری.

2-کە (سێیەکی) ئەندامانی دەستەی گشتی, داواکارییەك بدەنە دەستەی ئیداری.

3-بابەتی کۆبوونەوەکە دیاری دەکرێ و, ناشێ لەبەرنامەی دیاری کراوەکەی بترازێ.

4-بە ئامادەبوونی زۆرینەی ئەندامەکانی دەستەی گشتی (نیصابی) یاسایی دێتەجێ.

بەڕێز محمد صالح اسماعیل:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الثامنة: تجتمع الهيئة العامة اجتماعا استثنائيا في احدى الحالات الاتية:

1-بقرار من الهيئة الادارية.

2-بطلب يقدم الى الهيئة الادارية من قبل 3/1 اعضاء الهيئة العامة.

3-يحدد الموضوع المطلوب الاجتماع من اجلة ولا يجوز الخروج عن المنهاج المحدد له.

4-يعتبر النصاب حاصلا بحضور أكثرية اعضاء الهيئة العامة.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

دوای ئەوە کاك فرست ملاحەزەیەکی باشی هەیە, دەڵێ سێیەم و چوارەم زیادە لەبەرئەوە حاڵەتی هەیە, لەبەرئەوە هەر شتێ سەر بە هەیئەی ئیداریە لەدوو حاڵەتدا قەراری هەیئەی ئیداری یەکەمە یان 3/1 ئەندامانی هەیئە داوا بکەن, لێرە ئەمە حاڵەتەکانی دیاری دەکا ئەم مەوزوعەکە دیاری بکرێ مانای ئەوەیە ئەو حاڵەتانەی نیە, چوارەمیش پێویست ناکا هەبێ, ئەگەر کەس موناقەشەی هەیە, فەرموو.

بەڕێز عمر عبدالرحمان علی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پێم وایە فەقەرە چوار نیصاب حاصل ئەکا بە ئەکسەریەی ئەعزا, ئەی ئەگەر ئەو ئەکسەریەتە حازر نەبوو, ئەو ئیجتماعە چی بەسەر دێت, ئەگەر شتێك رووبدا, بەڵام ئەکسەریەیی ئەعزا حازر نەبوو چی دەکرێ؟ سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کە ئەکسەریەت حازر نەبوو ئیجتماع ناکرێ, ئێمە ئەگەر لێرە ئەکسەریەت حازرنەبوو ئیجتماعمان پێئەکرێ؟ ئەویش هەمان شتە, هەتا ئیستسنائیش, کۆبوونەوەی ئیستسنائی ئەگەر ئەکسەریەتی حازر نەبێ شەرعیەتی نابێ ئیجتماعی بکا, کاك پیر خدر.

بەڕێز خضر سلیمان خلیل:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی شەش قسە کراو تصویت کرا, ماددەی حەوت و هەشت و نە و دە تێکەڵاوی هەیە, لەگەل دەستەی گشتی و دەستەی بەڕێوەبەر, دەستەی گشتی بەرزترین دەسەلاتە وەکو جەنابتان دەزانن, باسی وی دکەین باسی ئەرکەکانی, ئەرکەکانی, ناتوانین بدەینە دەستەی بەڕێوەبەر, کە یەکێك لە ئەرکەکانی ئەنجامدانی هەڵبژاردنی دەستەی بەڕێوەبەرە, ئینجا دێینە سەر معاملی دەستەی بەڕێوەبەریش, سیستەمی جەمعیە, پیرەو و پڕۆگرامی جەمعیات هەمووی وایە, دەستەی بەڕێوەبەری گشتی یەکێك لە ئەرکەکانی ئەنجامدانی هەڵبژاردنی دەستەی بەڕێوەبەرە ئینجا ئەرکەکانی دەستەی بەڕێوەبەر, سوپاس.

بەڕێز خلیل ابراهیم محمد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

منیش لەگەل رەئیی خوشکە تاڤگەم تفصیلێکی زۆری تێدایە, هەرچەندە شتێك بڵی لە موئتمەر, بەڵام من پێم وایە بڕگەی سێ بمێنێ باشترە, چونکە ئیجتماعاتی ئیعتیادی هەیە و ئیجتماعاتی ئیستسنائیش هەیە, عادەتن ئیجتماعاتی ئیستیسنائی باسی ئەو موزوعەیە, ئەوەی تەلب کرایە, یەعنی پێویستە بمێنێ, مەسەلەن لەجەمعیەی عامەی ئومم موتەحیدە, لە پیرەو و پڕۆگرامی ئەوان, هەمووی جیاکرایە, ئەگەر ئیجتماعاتی ئیستیسنائی بێ نابێ لەو موزوعە دەربچێ, ئەوەی تەلەبی ئیجتماعەکەی لەسەر کرایە, جا پێویستە بمێنێ, سوپاس.

بەڕێز طلعت خضر سیف الدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من تەئیدی قسەکەی کاك فرست دەکەم,

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

دەربارەی ئەو ملاحەزانەی درا لەسەر بڕگەی سێ, لێژنەی قانونی رەئیەکی هەیە بابیخوێنێتەوە,

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەرباردت بەماددەی هەشتەم, لەبەرئەوەی بڕگەی یەك و دوو حاڵەتەکانی دیاری کردووە, و بڕگەی سێ و چواریش لە زیمنی حاڵەتەکان دا نیە, چونکە بە پێویستمان زانی یاخود بە پەسند زانرا, کە ماددەی هەشت بکەینە دوو بڕگە, بڕگەی یەکەم:

اولا: تجتمع الهيئة العامة اجتماعا استثنائيا في احدى الحالات الاتية:

1-بقرار من الهيئة الادارية.

2-بطلب يقدم الى الهيئة الادارية من قبل 3/1 اعضاء الهيئة العامة.

ثانيا: يشترط فى تحقيق الحالات الاعلى:

1-يحدد الموضوع المطلوب الاجتماع من اجلة ولا يجوز الخروج عن المنهاج المحدد له.

2-يعتبر النصاب حاصلا بحضور أكثرية اعضاء الهيئة العامة.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوەلەن ئەوە پێشنیارە دەبێ ئەمن بەرزی کەمەوە, وە پێشنیارێکی ئێستای لێژنەی قانونیە, (تجتمع الهيئة العامة اجتماعا استثنائيا في احدى الحالات الاتية) ئەوا یەکەم و دووەم دەبێتە ئەوەلەن, دووەم (يحدد الموضوع المطلوب الاجتماع من اجلة ولا يجوز الخروج عن المنهاج المحدد له. يعتبر النصاب حاصلا بحضور أكثرية اعضاء الهيئة العامة). هەر بیکەینە (ثانیا) مشکیلەکە حەل دەبێ, ئەگەر پێتان باشە, ئەوەلەن یەك و دووە و (ثانیا) سێ و چوار پێکەوە دەمج دەکرێ, بۆ ئەوەی جیا بکرێتەوە کە دوو حاڵەتی جیاوازن, بەو شێوەیەی کە خوێندمەوە, جارێکی تر دەخوێنمەوە, بۆ ئەوەی دەنگی لەسەر بدەن.

المادة الثامنة:

اولا: تجتمع الهيئة العامة اجتماعا استثنائيا في احدى الحالات الاتية:

1-بقرار من الهيئة الادارية.

2-بطلب يقدم الى الهيئة الادارية من قبل 3/1 اعضاء الهيئة العامة.

ثانيا: يحدد الموضوع المطلوب الاجتماع من اجلة ولا يجوز الخروج عن المنهاج المحدد له,

و يعتبر النصاب حاصلا بحضور أكثرية اعضاء الهيئة العامة.

کێ لەگەلیەتی دەستی بەرز بکاتەوە؟ کێ لەگەلی نیە؟ تەواو بەکۆی دەنگ وەرگیرا,

ئەگەر نوقتەی نیزام نەبوو دەڵێم نوقتەی نیزام نیە, کاك هیوا.

بەڕێز هیوا صابر احمد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەگوێرەی پەیرەوی ناوەخۆ کاتێك تەقدیم دەکرێ راپۆرتەکان, لێژنەی یاسا دەیخوێنێتەوە نەك سەرۆك پەرلەمان.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

هیچ شتی وا لەنیزام دا نیە, بەلأم ئەگەر بگەڕێتەوە سەر نیزام, نوقتەی نیزامیش نەبوو, دەچینە سەر ماددەی نۆ.

ماددەی نۆیەم:

ئەرکەکانی دەستەی گشتی:

1. **گفتوگۆ کردن لەسەر ئیش وکاری دەستەی ئیداری.**
2. **ئیقرار کردنی بوجەی سالأنەی یەکێتییەکە, کە دەستەی ئیداری دایدەنێ.**
3. **سەیری کاروباری یەکێتییەکە دەکاو, ئەو پێشنیازانەش ئیقرار دەکا, کە لە بارەی هەموار کردنی یاسایەکەوە پێشکەش کراوە.**

بەڕێز محمد صالح اسماعیل:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة التاسعة: واجبات الهيئة العامة:

1. **مناقشة اعمال الهيئة الادارية.**
2. **إقرار الميزانية السنوية للاتحاد المعدة من قبل الهيئة الإدارية.**
3. **النظر في شؤون الاتحاد وإقرار المقترحات المقدمة إليها بشأن تعديل القانون.**

لێژنەی قانونی هیچ گۆرانکاری بەسەردا نەهێناوە, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەو پێشنیارەی پێشتر کە باسکرا, ماددەی حەوت و نۆ تەوحید بکرێ, باسمان کرد, کێ موافەقە لەسەر ئەو تەوحیدە دەستی بەرزبکاتەوە؟ کێ لەگەڵ دانیە با دەستی بەرز بکاتەوە؟ پێنج کەس لەگەڵ دانیە, ئەو ماددەیە دەمج دەکرێ, جا چ مناقشە دەکرێ لەسەر واجیباتی هەیئەیە دەکا, کەس هەیە, پێم وایە رۆتینە و فەرموو پەخشان خان.

بەڕێز پەخشان عبدالله زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پرسیارێکم هەیە, لەماددەی حەوت ئیقرار کرا کە ببێتە دوو سالْ, مەبەست لەو دووسالّە کۆبوونەوەکەی دەستەی گشتی یە یان هەڵبژاردنەکەیە؟ خالّی دووەم ئەو پێشنیارەی کە کاك دیلمان کردی سەبارەت بەخالّی سێیەمی ماددەی نۆیەم, پێم وایە کەئەمەش راستە و من لەگەڵی دام, نەك هەر سەیری کاروباری یەکێتیەکە ئەکات, ئەڵێ شتێکی زۆر گشتی و عمومیە, راپۆرتێکی کاروباری ئەو سالّە ئەخاتە بەردەم هەیئەتی گشتی بەڵێ, سوپاس,

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوە دەستەی گشتیە, پێم وایە صیغەکە لێژنەی قانونی ئەو دەمجەی کردیە,

1-تجتمع الجنة كل سنتين لانتخاب الهيئة الادارية للاتحاد بالاقتراع السري المباشر بأغلبية الحاضرين من سبعة أعضاء أصليين و عضوين احتياط.

2-لمناقشة اعمال الهيئة الادارية.

3-إقرار الميزانية السنوية للاتحاد.

4-النظر في شؤون الاتحاد و إقرار المقترحات المقدمة إليها بشأن تعديل القانون.

یەعەنی بۆ هەموو ئەو چوارەیە, دوو سالّ جارێك هەڵدەبژێردرێ, دادەنیشن هەر دووسالّ جارێك میزانیە و تەقریر سەنویە رووبی دەکەنەوە, ئەگەر کەسێك رەئیی نیە دەیخەمە دەنگەوە. نووقتەی نیزامت هەیە, فەرموو.

بەڕێز پەخشان عبدالله زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیارێك کرا بۆ خاڵی سێیەم نەك سەیری کاروباری یەکێتیەکە بکات, چونکە سەیری کاروباری یەکێتیەکە نازانم زۆر تێکەڵاویە, چیە کاروباری یەکێتیەکە؟ راپۆرتێك ئەنجام ئەدا کە ئەو یەکێتیە لە ماوەی ئەو دووساڵە چی کردیە, ئەوە پێشنیاری کاك دیلمان بوو پێم وایە زۆر راستر ترە, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

پەخشان خان ئەوەلەن داوای توو لەبیرکرد, دووەمیان, جەنابت خیبرەیەکی زۆرت هەیە لە کۆنفرانسات و کاری سیاسی و حزبی, زۆر تەبیعیە ئەو خاڵە, یەعنی کۆنفرانسەکە بەناوی هەموو ئەندامانی ئەو کۆنفرانسەکە, بۆیان هەیە مەسائیلی کۆنفرانس تەرح بکەن مناقشە بکەن زۆر تەبیعیە تێیدا بێ, رەئیش بدەن, ئیقراری مقتەرەحات بکەن, لیژنە دادەنرێت, ئەو لێژنانە باس دەکەن و شت دەکەن, زۆر تەبیعیە ماددە دەمجەکە بووە ماددەیەك بەو شێوەیەی که وتمان, صیغەکەی کە خوێندمانەوە, وە دەنگیشمان لەسەردا بۆیە دەچینە سەر ماددەی تر, فەرموو. ماددەی دە دەبێتە نۆ, نۆش دەبێتە حەوت, ماددەی هەشت لە جێی خۆی دەمێنتەوە, ماددەی دە دەبێتە نۆ.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی دەیەم کە ئێستا بوو بەماددەی نۆیەم:

ماددەی نۆیەم:

یەکەم: دەستەی ئیداری, لە یەکەم کۆبوونەوەی خۆیدا کە لەماوەی هەفتەیەکی دوای هەڵبژاردنەکەیدا, سازی دەدا, سەرۆکێك و جێگری سەرۆك و بەرپرسێکی دارایی لە نێو ئەندامانی خۆیدا هەڵدەبژێری.

دووەم: ماوەی ئەندامێتی لە دەستەی ئیداریدا, دووساڵە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بە ئیجازە بڕۆنە دەرەوە, بەڵام بۆ جگەرە خواردن نابێ, خۆتان و زەمیرتان, ئەو ماددەیە رۆتینە فەقەت دووەمەکەی پێویست ناکا, بڵێین, چونکە لەماددەی پێشوو هاتووە, هەر دوو ساڵ جارێکە لەبەرئەوە نایەوێت

المادة العاشرة: تنتخب الهيئة الادارية في اول اجتماع لها خلال اسبوع من تاريخ انتخابها رئيسا و نائبا للرئيس و مسؤولا ماليا من بين أعضائها. مناقشەی ناوێ لەسەر بکەین, کێ لەگەڵیەتی دەستی بەرزبکاتەوە؟ کێ لەگەڵی نیە؟ باشە بەکۆی دەنگ وەرگیرا. بڕۆ بۆ ماددە دوای ئەو.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی دەیەم:

یەکەم: کۆبوونەوەکانی دەستەی ئیداری مانگانەیی, لەسەر داوای سەرۆکیش, بۆ کاتی پێویست, بۆی هەیە زیاد لە کۆبوونەوەیەکیش ساز بدات.

دووەم: دەستەی ئیداری لەسەر داوای زۆرینەی ئەندامەکانی, کۆبوونەوەیەکی نائاسایی سازدەدات.

سێیەم: (نصابی) یاسایی, بە ئامادە بوونی زۆرینەی ئەندامەکانی دەستەی ئیداری دێتەجێ و, بڕیارەکانیش بە زۆرینەی دەنگەکان, لادەدرێن. کاتێکیش دەنگەکان یەکسان ببن, ئەوە لەو بارەدا بۆ ئەو لایەنەیان دەبێ کە سەرۆك دەنگی دەداتێ.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەمەش ئوصولی هەموو ئیجتماعاتێکە, یەعنی لە هەموو شتەکان هەر ئەمە هاتووە, فەرموو ئەگەر قسەیەکت هەیە فەرموو بیڵێ.

بەڕێز عمر عبدالرحمان علی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پێم وایە ئەو ماددەیە, واتا لە ماددەیە یازدە هەتا ماددەی شازدە پێویست ناکا لەو هەبێت, یا لە نیزامی داخلیەکە هەبێت زۆر باشترە, بۆ ئەوەی بە ئاسانی بتوانن لەکاتی یاسادا کۆنفرانس گۆڕانکاری تێدا بکەن, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

وەڵلا خۆ ئەوەش دەبی, یەعنی دەتوانێت نیزامێکی داخلی دابنێت, یەعنی صیغەیەك یان ماددەیەك ئەگەر هەبێ, (على الهيئة العامة اصدار النظام الداخلي) کاکە لەسەر ئەو ئیقتراحە جێگای خۆیەتی ئەوەندە هین نەکرێ, ماددە بە ماددە یەعنی ئەگەر ماددەیەك هەبێ, لەسەر ئیقتراحی لێژنەی یاسایی بۆیان هەیە کە نیزامی داخلی خۆیان دابنێن, بۆیە ئەو ماددانەی کە پێمان وایە ئیزافیە یەکە بە یەکە تەماشای دەکەین, دەیخەینە دەنگ بۆ ئەوەی بەیەکەوە ئیلغایان بکەین, ئێستا ماددەی دەیەم کە خوێندرایەوە زیمنی ئەو

دەسەلاتانەیە کە بە نیزامی داخلی دەکرێت, ئەوە ئیقتراح دەکرێ کە ئیلغا بکرێ, کێ لەگەڵ ئەوەیە کە ئیلغا بکرێ, دەستی بەرز بکاتەوە؟ کێ لەگەڵ ئەوەیە کە بمێنێ, دەستی بەرز بکاتەوە؟ بە تێکڕایی دەنگ ئیلغا کرا, بڕۆ سەر ماددەی یازدە بخوێنەوە.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی یازدەم: ئەگەر هات زۆربەی پۆستەکانی دەستەی ئیداری, بە هەر هۆیەك دەبێ, ببێ, چۆل بوو, ئەوە لەو بارەدا دەستەی ئیداری, دەستەی گشتی بانگهیشت دەکا بۆ کۆبوونەوە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوەش موقتەرەحە بۆ ئیلغا, کێ لەگەڵ ئەوەیە ئیلغا بکرێ, دەستی بەرزبکاتەوە؟ کێ لەگەڵ ئەوەیە بمێنێ؟ بەتێکرایی دەنگ ئیلغا کرا, ماددەی دوازدە.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی سێزدەهەم کە دەبێتە ماددەی دوازدە.

ماددەی دوازدە: ئەگەر ئەندامی دەستەی ئیداری, لە سێ کۆبوونەوەی بانەوبان یەکدا, بەبێ پاساوێکی رەوا, ئامادە نەبێ, ئەوە بە دەست لە کار هەلگرتوو لە قەڵەم دەدرێ.

سەرەتا کەدەستمان کرد بەخوێندنەوە داوای لێبووردنمان کرد لەڕووی زمانەوانیەوە, بەبێ تعلیق.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ماددەی دوازدەش هەر لەگەڵ ئەوەیە کە هین بکرێ, کێ لەگەڵ ئەوەیە کە ئیلغا بکرێ؟ کێ لەگەڵ ئەوەیە کە بمێنێ؟ ئەوەش ئیلغا کرا بە کۆی دەنگ, ماددەی سێزدەم.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەستەی ئیداری ئەم ئیش و کارانە دەکات:

یەکەم: بوجەی سالانەو, حساب و حسابکاریی کۆتایی, و پێشنیازگەلی پێویست بۆ فراژووکردنی (تطویر) یەکێتیەکە, ئامادە دەکاو هەواڵەی دەستەی گشتییانی دەکا بۆ ئیقرار کردنیان.

دووەم: داواکاریگەلی ئینتیساب بۆ یەکێتی قبولّ دەکا, یان دەیانداتەوە دواوە, هەر کەسێکییش داواکەی قبولّ نەکرا بێ, بۆی هەیە لەماوەی (30) رۆژ لە ڕۆژی دەرچوونی بڕیاری قبولّ نەکردنەکەوەی, لە دادگای پێداچوونەوەی هەرێمی کوردستان تانە لە بڕیارەکە بدات, بڕیاری دادگایەش کە دوای ئەو تانەلێدانە دەردەچێ, بڕیارێکی بنبڕە.

سێیەم: کارمەندان بۆ یەکێتییەکە دادەمەزرێنێ, مووچەکانیان دیاری دەکاو دەست لەکار هەلگرتنیان قبولّ دەکاو, لە کاریان دەخا و سزاشیان دەدات.

چوارەم: بڕیار گەل و راسپاردەکانی دەستەی گشتی دەخاتە کار.

پێنجەم: لێژنەکان پێك دەهێنێ و ناویان لێ دەنێ و ئەرکو فرمانیان دیار دەکاو کۆتایی بە ئیشەکانیان دێنێ.

شەشەم: سەیری مەسەلەی هاوپشکی لە کۆنگرەو سمینارە مەحەللی و نێو دەوڵەتییەکاندا دەکاو, ژمارەی هاوپشکانیش دوای وەرگرتنی رەزامەندیی ئاسایی دیاری دەکات.

حەوتەم: پارێزگاری لە ئەموالی یەکێتییەکە دەکاو, وە دەستیان دێنێ و, لە دارایی بەردەست خەرجی پێویست ئیقرار دەکا و, بە بڕیاری دەستەی ئیدارییش نەبێ, ناشێ دەستکاریی ئەموالی یەکێتییەکە بکرێ.

هەشتەم: راپۆرتی سالانە لەبارەی بزافی یەکێتی و ئیش و کاری یەکێتییەوە ئامادە دەکات.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

دووخاڵ هەیە, یان دوو نوقتە, لە ماددەی چواردەم پێویست دەکا بمێنێتەوە, کە نووسرایە (ثانیا: قبول طلبات الانتساب الی الاتحاد او رفضها و لمن رفض طلبه الطعن....) مادام تەعنی تێدایە تەلەبێکی تر داخیل دەبێتن, دەبێ لێرە بمێنێ ئەوە, هەروەها (سابعا: الحفاظ علی اموال الاتحاد و استحصالها و اقرار صرف النفقات ضمن الموجودات و لا یجوز التصرف باموال الاتحاد بقرار من الهیئة الاداریة.) ئەوەش دەبێ لێرە بمێنێ, لەبەر ئەوە تەصروف بە ئەموالی هین و ئەوانە نابێ بخرێتە نیزامی داخیلی, پێم وایە ئەو ماددەیە ئەو دوو خاڵەی تێدا بمێنێ, تەقریری سەنەوی ئەوەش واجبێکی هینە, واتا سێ خاڵ مقترحە لەبەر مەنتق کە دەسەلاتەکە نەدرێتە ئەو هەیئەیە, بەو ئیعتبارەی ئەگەر رەفزی تەڵەبی ئەندامێك بکاتن, هەقی ئەو ئەندامەیە کە تەعن لەو رەفەزە بدات, کە وەری گرتووە, کەواتە تەعنەکە خارجیە دەبێ بەقانون ئەو هەقە بدەینە ئەو ئەندامەی هەقی هەبێ ئەو تەعنە بکا, ئەگەر ئەو دەسەلاتە بهێڵینەوە, بە قەرار دەتوانێ, قەرارەکەی قەتعی بکا, دووەمینش ئەموالی ئەو یەکێتیە, ئەموالێکە نابێ لە ژێر تەصروفی ئەوان دابێ, دەبێ بەقانون بپارێزرێ, سێیەمینش ئیلزامکردنیان لەسەر نووسینی تەقریری سەنەوی لەسەر ئیتحاد بە قانون دەبێ, تاوەکو بە قەراری خۆیان نەبێ ئیلغای بکەن, ئەو سێ نوقتەیە پێم وایە ماددەکە نوقاتەکانی تر لابردرێت ئەو سێ نوقتەیەی تیادا بمێنێ, زۆر چاکە ئەگەر مناقشەتان لەسەر نیە, پێم وایە بچینە سەر ماددەکەی تر, ئەوەش بخەمە دەنگدانەوە, کاك رەشاد ئەگەر نوقتەیەکت نیە, بڵێ دەی, فەرموو.

بەڕێز رشاد احمد ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنیسبەت تەعینی عاملین لە ئیتحاد, مەفروزە متەعەلق بن, بە قانونی عەمەل و زەمانی ئیجتماعی, لێرە زیکر نەکرایە, هەتا حقوقەکەیان زایع نەبێ, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوە ئیلغا دەکرێتەوە گوتمان, ئەو سێ خاڵەیە دەمێنێ فەقەت, قانونی عەمەل تەنزیمی هەموو شتێك دەکا, لەوێ لە پەرلەمان لە هەر شوێنك دا تەعینات مەسئوولە بە قانونی عەمەل, لێرە ئیلغا دەکرێ تەنها ئەو سێ خاڵە کە خوێندمەوە ئەو دەمێنێ, کێ لەگەڵ ئەوەیە ئەو چەند نوقتەیە ئیلغا بکرێ, تەنها ئەو سێ نوقتەیە بمێنێ؟ کێ لەگەڵ دانیە؟ کێ دەیەوێ ئیجازە وەربگری؟ مانعمان نیە, بە کۆی دەنگ وەرگیرا, بڕۆ سەر ماددەی دوای ئەو.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەشی چوارەم

کاروباری ئیداری

ماددەی پازدە: کەبوویتە ماددەی چواردە:

یەکەم: سەرۆکی یەکێتییەکە, ئەم ئەرکوفرمانانەی خوارەوە, مومارەسە دەکا:

1-**سەرۆکایەتیی کۆبوونەوەکانی دەستەی ئیداری دەکاو, ئەگەر خۆیشی لەوێ نەبێ, جێگرەکەی نوێنەرایەتیی دەکا.**

2-**خۆی, یان کەسێکی دی رادەسپێرێ, نوێنەرایەتیی یەکێتییەکە لە بەردەمی دادوەری و لایەنەکانی دیکەدا بکات.**

3-**مومارەسەی هەموو ئەو سەلاحییاتانە دەکا, کە دەستەی گشتی پێی داوە.**

4-**موستەنەدی پارەدان و (صکوك) و رەشنووسی دانیشتنەکان و نامە و نامەکارییەکانی یەکێتییەکە واژوو دەکات.**

5-**سەرۆکایەتیی کۆبوونەوەکانی دەستەی گشتی دەکا.**

دووەم: بەرپرسی دارایی, ئەرکوفرمانی دارایی یەکێتییەکە, لە ئەستۆ دەگرێ و, سەرپەرشتیی تۆمار راگرتن (مسك السجلات) دەکا و, لەگەڵ سەرۆکی یەکێتییەکەشدا, (صکوك) و سەنەدەکان واژوو دەکات.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوەش هەر لە زیمنی مەسائیلی رۆتین و شتێکی ئیزافی نیە, پێم وایە لاببردرێت, وە مناقشەی ناوێ, دەیخمەو دەنگدان کێ لەگەڵیەتی؟ کێ لەگەڵ دانیە؟ باشە بەکۆی دەنگ ئیلغا کرا.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەشی پێنجەم:

دارایی یەکێتییەکە

ماددەی شازدە: دارایی یەکێتییەکە لەمانەی خوارەوە پێك دێت:

1-**ئابوونەی سالآنە ئەندامەکان.**

2-بەخششەکانی پەرلەمانی کوردستانی عیراق و حکومەتی هەرێمی کوردستان.
3-خەلاّت و پیتاك (الهبه و التبرعات)
4-قازانجی چاپەمەنییەکانی یەکێتییەکە.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لێرە لێژنەی قانونی بەس ئیزافەیەکی کردووە, بەنیسبەت مجلس نوابی عیراقی, فەقەرە دوو ماددەی شازدە کە دەبێتە ماددەی پازدە, (منح برلمان كوردستان- العراق و حكومة اقليم كوردستان ومجلس نواب كوردستان- العراق.) زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مینەحی پەرلەمان دەکەوێتە باری نیزامی تەبرعاتەوە, قسەتان هەیە, فەرموو.

بەڕێز تافگە محمد علی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە (الهبات و التبرعات) پێویستە بنووسرێ (غير المشروطة) چونکە ئەگەر مشروت بوو یەکێتییەکان لەژێر تەئسیراتی دەبن, لەبە رئەوە غەیر مەشروت بێ, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

باشە ئەگەر تۆ لە جیاتی ئەو بیتن, شەرتێك هات, کە دەبێ شەرتێك تەرخان بکرێ بۆ نرخی سەقافەتی دیموکراتی, چی ئەلێی؟ باش سوپاس.

بەڕێز تافگە محمد علی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێویستە ئەو پارانە کە بۆ یەکێتییەکە وەردەگیرێت, یان دەکرێتە (هبه) غەیر مەشروت بێت.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

زۆر سوپاس, فەرموو كاك زرار.

بەڕێز زرار طاهر امین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەماددەی پازدە خاڵی دوو (بەخششەکانی پەرلەمانی کوردستانی عیراق و حکومەتی هەرێمی کوردستان) من پێم باشە بنووسرێت, دەستکەوتەکان لەهەر سەرچاوەیەك بێ, چونکە لەوانەیە مونەزەمەیەکی خارجیی, مەسەلەن بەخشیش بدەن, بۆ هەر پەرلەمانی کوردستانی عیراق و حکومەتی هەرێمی کوردستان بێ؟ دەتوانێین بڵێین دەستکەوتەکان لەهەر سەرچاوەیەك بێ, زۆر سوپاس.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت ئەوەی تافگە خان وتی, ئەگەر مەشروتیش بێ بۆ هەدەفێکی مەشروع پێم وایە زۆر تەبیعیە, مەسەلەن نەشری دیموکراسی و مافی مرۆڤ بێت پێم وایە ئەوەش ئاساییە, بەلأم سەبارەت بەوەی کە کاك زرار ئاماژەی پێدا لە تەبروعات ئەمە دەگرێتەوە, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەگەر پێتان وایە کە مەشروتەو غەیر مەشروتە ئیزافە بکرێ, نازانم تحصیل حاصلە, بەلأم مەشروتە نیە, باشە تافگە خان میسالێکمان بۆ بلێ کە مەشروتە بێ, مەسەلەن اتحاد پەرلەمان هەیە منح دەکا شەرتەکەی چیە مەسەلەن؟

بەڕێز تافگە محمد علی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

مەسەلەن ئینتخاب هەیە, لەو کاتەی ئێمە وتوومانە کە دیفاع لە دیموکراتی دەکەین, یان پالێشتی حکومەت و پەرلەمان دەکەین, یان پالێشتی مەسەلەکانی خۆمان دەکەین, لەوێ حزبێك ئەوە دەکا, دیاری دەکا دەڵێ من بەو شەرەتە یارمەتی ئەدەم, کە پالێشتیم بکەی, ئێمە مادەم سەربەخۆین, کار بۆ هەرێمی کوردستان ئەکەین, لەبەرئەوە زەروریە مەسەلەی غەیر مەشروتەی تێدابێ, ئەوە رەئیی منە, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوەلەن ئەگەر شتی وابێ ئەوا خلافی قانونیە, وە خلافی نیزامیشە, ئەوە یەك, دووەمیش ئەوەی کە هیبە دەداتە یەکێتییەکە, هەیئەکە حزبی نیە, ئیتحادەکە حزبی نیە, هەڵبژاردراوە, دەیداتێ ئەو ئیتحادە لەبەر رۆشنایی قانونی خۆی و نیزامی خۆی, ئیللا ئەگەر بە دزی بیداتێ, حیساب نیە, نەش نووسرێ پێم وایە تەبیعیە, بەلأم بنووسرێ, تۆزێ هین ئەکا, نازانم سیقەنەبوونێکە, ئۆتۆماتیکی ئەندام پەرلەمان دەبێ ئەوە جیا بکاتەوە, کامە منحە قانونیە کامەش قانونی نیە, قانون نانووسێت بۆت, بەڵێ دکتۆرە.

بەڕێز د0 شکریە رسول ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من بەنیسبەت خاڵی سێیەم تێبینیەکم هەیە, بۆ پیتاك هبە بێ, پیتاك لەکوردەواریدا بۆ رووداوێك ئەبێ کە خەڵك پارەی بۆ کۆبکاتەوە, ئێستا ئەو رووداوەی لەسەر لافاو رووییدا, خەڵك پیتاکی کرد, رووداوێکی ناخۆش یان بۆ فەقیر و هەژاران, ئەڵێ پیتاکی بۆ کۆبکەوە, تەبەروعات جیایەو پیتاکیش جیایە, جا لەبەرئەوە بابێ بە خەلاّت و بەخشین جوانترە, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

باشە دەیخەمە دەنگدانەوە, بیخوێنەوە جارێکی تر کاکە.

بەڕێز عونی سعید کمال بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

الفصل الرابع

الامور الادارية

المادة الخامسة عشرة: تتكون مالية الاتحاد من:

1-الاشتراك السنوى للاعضاء.

2-منح برلمان كوردستان- العراق و حكومة اقليم كوردستان و مجلس نواب العراق.

3-الهبات و التبرعات.

4-ريع المطبوعات التى يصدرها الاتحاد.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەشی پێنجەم

دارایی یەکێتییەکە

ماددەی پازدە: دارایی یەکێتییەکە لەمانەی خوارەوە پێك دێت:

1-ئابوونەی سالأنە ئەندامەکان.

2-بەخششەکانی پەرلەمانی کوردستانی عیراق و حکومەتی هەرێمی کوردستان و ئەنجومەنی نوێنەرانی عیراق.

3-خەلأت و بەخشەکان (الهبه و التبرعات)

4-قازانجی چاپەمەنییەکانی یەکێتییەکە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

دەیخەمە دەنگەوە, کێ لەگەڵ ئەو ماددە دایە؟ کێ لەگەڵ دانیە؟ کێ بێ رەئیە؟ باشە بەکۆی دەنگ وەرگیرا, برۆ بۆ ماددەی تر.

بەڕێز عونی سعید کمال بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

الفصل السادس

سجلات الاتحاد

المادة السادسة عشرة: على الاتحاد مسك السجلات التالية:

1-سجل الاعضاء: تدون فية اسماء الاعضاء وكل ما يتعلق بالعضو.

2-سجل القرارات: تدون فية قرارات الهيئة العامة و الهيئة الادارية و يوقع عليه من قبل الهيئة الادارية.

3-سجل الحسابات: تدون فيه الايرادات و المصروفات على ان يكون مصدقا من الكاتب العدل.

4-سجل الاثاث و الموجودات: يدون فيه جميع الاموال المنقولة و غير المنقولة واوصافها و اثمانها.

5-سجل المراسلات الصادرة و الواردة تدون فيها ارقام و تواريخ و مواضيع الكتب و الجهات الصادرة منها و الواردة اليها.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەشی شەشەم

تۆمارەکانی یەکێتییەکە

ماددەی شازدەم: پێویستە لەسەر یەکێتییەکە ئەم تۆمارانەی خوارەوە رابگرێ:

1-تۆماری ئەندامەکان: ناوی ئەندامەکان و هەر شتێکی پێوەندیی پێیانەوە هەبێ, تێیدا تۆمار دەکرێن.

2-تۆماری بڕیارەکان: بڕیارەکانی دەستەی گشتی و بڕیارەکانی دەستەی ئیداریی تێدا تۆمار دەکرێن و, لەلایەن دەستەی ئیداریەوە واژوو دەکرێ.

3-تۆماری حیساب و حیسابکاری: داهات و سەرف و خەرجی تێدا تۆمار دەکرێن و, مەرجیشە لەلایەن نووسەری عەدلەوە تەسدیق کرابن.

4-تۆماری هاتن و دەرچوونی نامەونامەکاری: ژمارە و رۆژو جێگاو لایەنی ئەو نووسراوانەی تێدا تۆمار دەکرێن کە لێوە دەردەچن و بۆی دەنێردرێن.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

وەڵلا من پێم وایە ئەو ماددە زیادە, جارێك شەرحەکە هەر زیاد زیادە, ئیقتراح دەکەم کە ئیلغای بکەین, کێ لەگەڵ ئەوەیە کە ئیلغا بکرێ؟ کێ لەگەڵ ئەوەیە کە بمێنێ؟ باشە بەکۆی دەنگ ئیلغا کرا, ئەوە قانونێکە بەتەنها قانون نیە بۆ ئەم ئیتحادە, قانون جەمعیاتمان هەیە قانونی عامان هەیە, قانونی دەستوورمان هەیە, قانونی جەمعییات فەرزە لەسەر هەموو کەسێك وقانونی رەقابەی مالی فەرزە لەسەر هەموو دام و دەزگایەك, لەبەر ئەوە ئەمانە هەمووی زیادن, تصویت کرا لەسەری, فەرموو.

بەڕێز شوقی حسین ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

مەبدەئێك هەیە لەقانون دەڵێ (الخاص یقید العام) یەعنی ئەوەی لە جەمعیات هەیە شەرت نیە ئەوە بگرێتەوە, بۆیە ئەو ماددەیە زەروریە, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەو مەبدەئە شمولی ئەوە ناکا, کاك کریم تۆش پێت وانیە؟

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەڕووی یاساییەوە قانونی جەمعیات ئیلزامی هەموو جەمعیات و سەندیکاو یەکێتیەکان دەکا, کە دەبێ ئەو سجلاتانەی کەلێرەدا هاتووە بگرێت بەدەستیانەوە بەخۆیەوە, یەعنی ئەو سجلاتانە ئیلزامیە بەپێی قانون, بۆیە زیکر کردنی تەئکیدە وەئیللا لەمەسەلەکە ناگۆرێ, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

دەزانی چۆنە ئەگەر مەتنێکمان هەبێ, ماددەیەکمان هەبێ, دژی قانونی جەمعیات بێ, دەبێ لێرە هەبێ, مەبەستمان بێ, کە خاریجی ئەو قانونە بێت, ئەوا قانونە خاصەکە ئەو وەختەی دەیگرێتەوە, بەلأم ئەگەر نووسیت قانونەکە لەوێ مولزەمە و لەوێش هەر مولزەمە, لەهەموو جەمعیاتەکان مولزەمە, هەروەك قانونی رەقابەی مالی مولزەمە لەسەر هەموو وەزارەتەکان, خۆ لە وەزارەتەکان نەهاتووە شتی وەها, لەگەڵ ئەوەش وەزارەتەکان مولزەمن, بەو قانونە, جەمعیاتیش مولزەمن بەقانونی جەمعیات, هەمووشمان مولزەمین بە دەستوور, پاش ئەوەی دەنگی بۆ ئەدەین, ماددەی تر تکایە.

بەڕێز محمد صالح اسماعیل:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة االسابعة عشرة:

تختم جميع مراسلات الاتحاد و سجلاتها بالختم الخاص به و تحفظ السجلات و الوثائق في اماكن مخرزة داخل الاتحاد و خاضعة للتفتيش وفقا للقانون.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی هەژدە کە دەبێتە ماددەی حەڤدەم:

هەموو نامەو نامەکارییەکان و تۆمارەکانی یەکێتییەکە بە مۆری تایبەت مۆردەکرێن و, تۆمار و بەلگەنامەکانیش بە بۆکسفایل لە یەکێتییەکەدا دەپارێزرێن و بەپێی یاسایش پشکنینیان لەسەر دەبێ.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

وەڵلا بەرەئیی هەمووتان ئەوەش زیادە, لەدەم و چاوتان را دیارە, کێ لەگەڵ ئەوەیە ئیلغا بکرێ؟ کێ لەگەڵ ئەوەیە بمێنێ؟ ئەوەش بەکۆی دەنگ ئیلغا کرا, برۆ سەر ئەوەی تر.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

الفصل السابع

أحكام ختامية عامة

المادة الثامنة عشرة:

اولا: في حالة حل الاتحاد اختيارا ينص وصف لتحديد الحقوق و الالتزامات واذا كان الحل اجباريا تؤول اموال الاتحاد الى اقرب اتحاد مماثل في الاهداف.

ثانيا: تطبق احكام قانون الجمعيات النافذ في الحالات التي لم يرد فيها نص في هذا القانون.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

نەصی چی کاك عەونی, پێم وایە ئەو نصەی کە لێرە هاتووە, دەبوایە لێژنەی قانونی باسی لێوە بکا, هەروەها ئەو وەصفەش غەڵەتە لێرە, یەعنی دوو غەڵەت هەیە, ئیلتیزاماتیش نەقل ناکرێ لەهیچ ئیتیحادێك, ئیستعدادی نیە, ئیلتیزاماتی نەقل کا, بۆ نموونە ئەو ئیتیحادە قەردارە بە ملیۆنەك دۆلار, چ ئیتحادێك هەیە ئەو قەردە تەحەمول بکا, لەبەر ئەوە باشترە بڵێ و في الحال اختياريا تؤول اموال الاتحاد الى اقرب اتحاد مماثل في الاهداف.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەشی حەوتەم

حوکمە کۆتاییە گشتییەکان

ماددەی هەژدە:

یەکەم: لە حاڵەتی لەخۆوە هەڵوەشانی یەکێتییەکەدا, بە دەقێك وەسفی ماف و ئیلتیزاماتی دیار دەکرێن. ئەگەر بەزۆرداری هەڵوەشێنرایەوە, ئەوە لەو بارەدا, ئەموالی یەکێیتییەکە دەچێتە سەر ئەموالی نزیکترین یەکێتی, ئامانجەکانی لەگەڵیدا هاوشێوە دەبن.

دووەم: لەو حاڵەتانەدا کە دەقێکیان لەم یاسایەدا, لەسەر نەهاتبێ ئەوە حوکمەکانی یاسای کارپێکراوی کۆمەڵەکانی بەسەردا دەسەپێ.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەپێی رەئی کاك فرست و رەئی خۆشم, ئەو رەئیەی کە پێشتر وتمان باشترە, چونکە حکام مماثلی هەیە, و اتحادی پرلەمان مماثلی نیە, ئەو صیغەیەی کە وتمان باشترە, فی حالة حل الاتحاد نەشنووسرێت اختياريا يان اجباريا و مەعلوومیشە بە ئەکسەریتی ئەعزا حەل دەبێتن, تؤول اموال الاتحاد الى اقرب اتحاد مماثل في الاهداف). کاك رەشاد فەمەرموو.

بەڕێز رشاد احمد ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هەموو حەلێك هی ئیتحاد هی جەمعیات, موقتەرین دەبێ بە قەرارای قەزائی, لەبەرئەوەی حقوق و واجباتی تێدایە, ئیحتمالە ئەو ئیتحادە قەرزار بێ, ئیلتزاماتی هەیە, زەروریە ئەوە زیکر بکرێتن, ئیشارەتی پێ بدرێ, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەویش کاك رەشاد دەچێتە قانونی جەمعیات, مەشروتە هەموو جەمعیاتێك و ئیتیحادێك مەشروتن بە قانونی هین, هەروەها قانونی مەدەنیش وەها علاجی کردووە, بۆیە ئەو ماددەیە بەو شێوەیەی کە باسم کرد, بیخوێنەوە لەگەڵ فەقەرەی دوو, بۆ ئەوەی بیخەینە دەنگدان.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة التاسعة عشرة:

اولا:في حالة حل الاتحاد تؤول اموال الاتحاد الى اقرب اتحاد مماثل في الاهداف.

ثانيا: تطبق احكام قانون الجمعيات النافذ في الحالات التي لم يرد فيها نص في هذا القانون.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوجا ئەوە تەئکیدت کردەوە بەوەی لەسەر قسەکانی من, بەکوردی بیخوێنەوە.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی نۆزدەم:

یەکەم: لە حاڵەتی هەڵوەشانی یەکێتیەکەدا, ئەموالی یەکێتیەکە دەچێتە سەر ئەموالی نزیکترین یەکێتی, ئامانجەکانی لەگەڵیدا هاوشێوە بن.

دووەم: لەو حاڵەتانەدا کە دەقێکیان لەم یاسایەدا, لەسەر نەهاتبێ, ئەوە, حوکمەکانی یاسای کارپێکراوی کۆمەڵەکانی بەسەردا دەسەپێ.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

دەیخەمە دەنگدانەوە کێ لەگەڵ ئەو ماددەیە, لەگەڵ ئەو تعدیلاتەیە کە بەسەریدا هاتووە, ئاخر تصویتمان کرد تەواو, کێ لەگەڵ ئەو ماددەیە دەستی بەرزکاتەوە؟ کێ لەگەڵی نیە؟ باشە بەکۆی دەنگ, بڵێ بزانەم ملاحەزەکەت چیە؟

بەڕێز پەخشان عبدالله زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

تازە ئەوە تصویت کرا, بەس بۆ قوەتی ئەوەی دووەم لەو ماددەی کە باسمان کرد, خۆی ببێتە ماددەیەك یەعنی نەبێتە فەقەرەی دوو لەماددەکە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

هەمان شتە, ماددەی هەژدە.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة العشرون: كه دەبێتە ماددەی هەژدەم: (للاتحاد إصدار مطبوع دوری).

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

پێش ئەوی بەکوردەیەکە بیخوێنێتەوە, ئەوە زیادە, ئەو ماددەی کە بەخۆیان دەنووسن قانونیان بۆ چیە؟ کێ لەگەڵ ئەو ماددەیە کە ئیلغا بکرێ, کێ لەگەڵ ئەوەیە بمێنێ؟ باش بەکۆی دەنگ ئیلغا کرا.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الثامنة عشرة: للهيئة العامة اصدار الانظمة و التعليمات اللازمة لتسهيل وتنفيذ احكام هذا القانون.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەستەی گشتی بۆی هەیە, پێڕەو و ڕێنمایە پێویستیەکان دەربکات, بۆ ئاسنکاری جێبەجێ کردنی حوکمەکانی ئەم یاسایە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوە دەبێتە ماددەی هەژدەم, پاش ئەوەی کە ئەوانی تر ئیلغا کران, دەیخەینە دەنگدان, کێ لەگەڵ ئەو ماددەیە دەستی بەرز بکاتەوە؟ کێ لەگەڵی نیە؟ ئەوەی تر ئیلغا کرا, سێ کەس, چوارکەس لەگەڵ ئەو ماددەیە دانیە, بۆ لەگەڵ ئەوەدانیت کاکە؟ (لا يعمل بأی نص يتعارض و احكام هذا القانون) بەس چوار کەس معارزە, بۆ؟ باشە بڕۆ سەر ماددەی تر.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة التاسعة عشرة: لا يعمل بأی نص يتعارض و احكام هذا القانون.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی نۆزدەم: هەر دەقی لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایەدا نەگونجێ, ناخرێتە کار.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوەش هەروەك هەموو قانونەکانی تر, کێ لەگەڵ ئەو ماددەیە؟ کێ لەگەڵ دانیە؟ باش بەکۆی دەنگ وەرگیرا, ماددەی تر.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة العشرون: على مجلس الوزراء و الجهات ذات العلاقة تنفيذ احكام هذا القانون.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوەش ڕۆتینیە, بیخوێنەوە دەی.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی بیستەم: پێویستە لەسەر ئەنجومەنی وەزیران, و لایەنگەلی پێوەندیدار, حوکمەکانی ئەم یاسایە بخەنەکار.

بەڕێز طارق محمد سعید جامباز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

تەسەلسولەکە بە غەڵەت دەخوێنرێتەوە, چونکە ئەوە تحزیف دەکرێ, هەموو ماددەکان دەکاتە شازدە, چونکە هەشت ماددەمان لابردیە, دەبێ تەسلسولەکە ڕێك و پێك بێت, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

پێدا دەچینەوە, بەتەئکید, ماددەی ئەوەی کە ئێستا خوێندرایەوە, (على مجلس الوزراء و الجهات ذات العلاقة تنفيذ احكام هذا القانون. ڕۆتینە دەیخەمە دەنگەوە, کێ لەگەڵیەتی دەستی بەرز بکاتەوە؟ کێ لەگەڵی نیە؟ فەرموو بەکۆی دەنگ وەرگیرا.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ڕەقمەکەی ناخوێنمەوە, هەتا دواتر تەسلسولەکەی ڕێك دەخرێت.

ينفذ هذا القانون اعتبارا من تاريخ إصداره و ينشره فى الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان).

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەم یاسایە لە ڕۆژی دەرچوونیەوە دەخرێتە کارو, لە ڕۆژنامەی فەرمیی (وەقایعی کوردستان)دا بلاوەدەکرێتەوە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوە کاك فرست ڕەئیەکی هەیە.

بەڕێز فرست احمد عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

قاعیدەی عام لە قانون ئەوەیە, بە موجبی قانونی نەشر, قانون نافزە لە تاریخی نەشر, ئێمە بەنیسبەت وەزارەتەکان ئیستسنائێکمان دروست کرد, گوتمان لە تاریخی ئیصدار, یەعنی لە تاریخی توقیع کردنی

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (22)

چوار شەممە رێکەوتی 2006/11/29

کاتژمێر (10,10)ی سەر لە بەیانی رۆژی چوار شەممە رێکەوتی 2006/11/29 ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق بە سەرۆکایەتی بەڕێز عەدنان رشاد مفتی سەرۆکی ئەنجومەن و, بە ئامادەبوونی بەڕێزمحمد قادر عبدالله (د.کمال کەرکووکی) جێگری سەرۆك و, بەڕێز فرست أحمد عبدالله سکرتێری ئەنجومەن, دانیشتنی ژمارە (22)ی خولی دووەم, ساڵی (2006) ی خۆی بەست.

بەرنامەی کار:

بەپێی حوکمەکانی بڕگە (1)ی ماددە (20) لە پێڕۆی ناوخۆی ژمارە (1)ی هەموارکراوی ساڵی 1992ی ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق, دەستەی سەرۆکایەتی ئەنجومەن بڕیاردرا دانیشتنی ژمارەی (22)ی خولی گرێدانی دووەمی ساڵی دووەمی خولی هەڵبژاردنی دووەمی پەرلەمانی کوردستان – عێراق, بەرنامەی کار بەم شێوەیە بێت:

1- بەردەوامبوون لەسەر خستنەڕوو و گفتوگۆ کردنی پرۆژەی یاسای یەکێتی پەرلەمانتارانی کوردستان.

2- خستنەڕوو و گفتوگۆ کردنی پرۆژەی راگرتنی بڕیاری ژمارە (368)ی (ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕشی هەڵوەشاوە).

3- خستنەڕوو و گفتوگۆ کردنی پرۆژەی یاسای وەزارەتی ئاوەدانکردنەوە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەناوی خوای گەورەو میهرەبان.

بەناوی گەلی کوردستان دانیشتنی ئەمڕۆمان دەکەینەوە, بەرنامەی کار:

بەپێی حوکمەکانی بڕگە (1)ی ماددە (20) لە پێڕۆی ناوخۆی ژمارە (1)ی هەموار کراوی ساڵی 1992ی ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق, دەستەی سەرۆکایەتیی ئەنجومەن بڕیاریدا بەرنامەی کاری دانیشتنی ژمارە (22)ی خولی دووەمی هەڵبژاردن لە کات(10,10)ی پێش نیوەڕۆی رۆژی چوار شەممە رێکەوتی 2006/11/29دا بەم شێوەیە بێت:

1- بەردەوامبوون لەسەر خستنەڕوو و گفتوگۆ کردنی پرۆژەی یاسای یەکێتی پەرلەمانتارانی کوردستان.

2- خستنەڕوو و گفتوگۆ کردنی پرۆژەی راگرتنی بڕیاری ژمارە (368)ی (ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕشی هەڵوەشاوە).

3- خستنەڕوو و گفتوگۆ کردنی پرۆژەی یاسای وەزارەتی ئاوەدانکردنەوە.

داوا لە لیژنەی یاسایی دەکەم بێن لە شوێنی خۆیان دابنیشن, بۆ بڕگەی یەکەم, تێبینییەیەك حەز دەکەم عەرزی جەنابتان بکەم, بەنیسبەت غیاب لە کۆبوونەوەکان, ئەمڕۆ غیابات زیاترە لە کۆبوونەوەی ئیعتیادی, تەبعەن ژمارەیەك لە ئەندامانی پەرلەمان بە ئیجازە رۆیشتوون لەوەدا ئاگادارین, بەس هەندێك

برادەر هەیە غایب دەبێت بەبێ ئەوەی داوای ئیجازە بکاتن, لەبەر ئەوە سەرۆکایەتی پەرلەمان بڕیاریدا لەمەودوا گەرچی دەبوایە زووتر بیکەین, دەگەڕێینەوە سەر پرێنسیپەکانی خۆمان ناوی ئەو ئەندامانەی کە غایبن لە جەلسەی پێشوو دەخوێنینەوە, ئەوەی بە عوزرە, ئەوەی بێ عوزریشە نیزامی داخیلی لەسەر تەتبیق دەکەین, کە تیایدا هاتووە, لەبەر ئەوە تکایە ئاگادار بن, ئەوەی بە عوزرە تەبیعییە, ئیجازەی هەیە نووسراوە, ئەوەی بێ عوزرە نیزامی داخیلی لەسەر تەتبیق دەکەین بە خۆشمانەوە.

1- بەردەوام بوون لەسەر خستنەڕوو و گفتوگۆ کردنی پرۆژەی یاسای یەکێتی پەرلەمانتارانی کوردستان, خاڵێك مابوو کە صیاغەی بکەین, لەگەڵ دیباجەکە, داوا لە لیژنەی یاسایی دەکەم ئاگادارمان بکەنەوە چیان کردووە.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان.

لە کۆبوونەوەی رۆژی دوو شەممەی رابردوو 2006/11/27 دەست کرا بە گفتوگۆ کردن لەسەر یاسای یەکێتی پەرلەمانتارانی کوردستان, لە ئەنجامی گفتوگۆ کردن دەرکەوت کە پرۆژەکە لە (23) ماددە پێك هاتبوو, بوو بە (16) ماددە, ماددەی چواری پرۆژەکە دواخرا گفتوگۆ کردن لەسەری بۆ ئەمڕۆ, ماددەی چوارەم رەقمەکەی بوو بە ماددەی سێیەم لە پێشنیاری لیژنەی یاسایی پەرلەمانی کوردستان, لیژنەکەمان صیاغەکی داڕشت بۆ ئەو ماددەیە, ئێستا بەڕێز کاك کەریم بەحری بە زمانی کوردی دەخوێنێتەوە, پاشان مامۆستا محەمەد صالح بە زمانی عەرەبی دەخوێنێنتەوە, سوپاس.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی سێیەم: یەکێتی ئەمانەی خوارەوە بە ئامانج دەگرێت:

1-کار بۆ بەکارخستنی شارەزایی یاسا دانەری و فەرهەنگی و زانستنی ئەندامانی یەکێتی دەکات, بۆ دەوڵەمەند کردنی ئەو پرۆژەو پێشنیازانەی کە پێشکەش بە پەرلەمانی کوردستان دەکرێن و بەشداری دەکەن لە پەرەپێدانی ئەو یاسایانەی لە هەرێمدا بەرکارن.

2- ئامادە کاری ئەو توێژینەوەو لێکۆڵینەوانەی بە کاری پەرلەمانیەوە پەیوەندارن.

3- بلاّو کردنەوەی وشیاری و فەرهەنگی و دیموکراسی پەرلەمانی و سەرەتاکانی مافی مرۆڤ.

4- کار بۆ چوونە پاڵی ئەو رێکخراوەو یەکێتییە نێودەوڵەتیانە دەکات, کە ئامانجیان هاوشێوەی یەکێتییە.

5- کار بۆ بەشداری کردن لە بوار و چالاکیە نێودەوڵەتیەکانی ئەو رێکخراوانەی بەکاری پەرلەمانییەوە پەیوەندارت دەکات.

6- داکۆکی کردن لە مافەکانی گەلی کوردستان لە هەموو بوارە نیشتمانیی و نێودەوڵەتیەکاندا.

7- داکۆکی کردن لە مافەکانی ئەندام و کار کردن بۆ دامەزراندنی ناوەندی کۆمەڵایەتی و کەلتووری بۆیان.

8- کار بۆ گەر خستنی میکانیزمەکانی داکۆکی لە مافە دەستووری و یاساییەکانی هاوولاتیان دەکات.

بەڕێز محمد صالح اسماعیل:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الثالثة: يهدف الاتحاد الى ما يلي:

1ـ العمل على توظيف خبرات أعضاء الاتحاد التشريعية والثقافية والعلمية لاغناء المشاريع والمقترحات التي تقدم لبرلمان كوردستان والمساهمة في تطوير القوانين النافذة في الاقليم.

2ـ إعداد البحوث والدراسات ذات الصلة بالعمل البرلماني.

3ـ نشر الوعي والثقافة الديمقراطية والبرلمانية ومبادئ حقوق الانسان.

4ـ العمل على الانضمام الى المنظمات والاتحادات الدولية ذات الاهداف المماثلة للاتحاد.

5ـ العمل على المشاركة في المجالات والنشاطات الدولية للمنظمات ذات العلاقة بالعمل البرلماني.

6ـ الدفاع عن حقوق شعب كوردستان في كافة المجالات الوطنية والدولية.

7- الدفاع عن حقوق الاعضاء والعمل عن تأسيس المراكز الاجتماعية والثقافية لهم.

8- العمل على تفعيل آليات الدفاع عن حقوق المواطنين الدستورية والقانونية.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەو صیاغەیە لەبەر رۆشنایی موناقەشەکانی پێرێ بوو, بەس ئەوەندە مولاحەزەیە لە پێنجەم (العمل على المشاركة في المجالات والنشاطات الدولية والداخلية) یەعنی شتێکی وا داخیل بکەن, (الداخلية والدولية) هەردووکی هەبێتن, بەڵێ (المحلية والدولية), دەزانم بەس ئەوە ئەهدافە خراپ نییە تێدا بێتن, وابزانم لەبەر رۆشنایی موناقەشاتی خۆتان بوو, ئەگەر کەس مولاحەزەی نییە دەیخەمە دەنگدانەوە, کێ لەگەڵ ئەو ماددەیە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس, کێ لەگەڵ نییە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس, بە کۆی دەنگ وەرگیرا, دەمێنێتەوە ئەسبابی موجیبەکەی.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هۆکارەکانی دانانی ئەم یاسایە

لە پێناو کارکردن بۆ پشتگیری کردنی گەلی کوردستان و بەرگری کردن لە مافە ڕەواکانی بە هۆکارەکانی ئاشتی و دیموکراتی و دانانی پسپۆرایەتی ئەندامانی یەکێتیەکە لە مەیدانەکانی یاسادانان و ڕۆشنبیری و زانستی لە خزمەتی دەزگاکانی هەرێمدا، پێویستی بەوە کرد کە یەکێتی پەرلەمانتارانی کوردستان دابمەزرێ، هاوشێوەی ئەو یەکێتییانەی کە لەبەشی زۆری دەوڵەتەکانی شارستاندا هەن، بۆئەوەی ببێتە سەکۆیەکی گرنگ بۆ بەهێزکردنی پەیوەندی لە نێوان پەرلەمانتارانی کوردستان و عێراق و جیهان، بۆیە ئەم یاسایە داندرا.